

Wymagania edukacyjne i kryteria oceniania z przedmiotów ogólnokształcących

Jezyk polski poziom podstawow

1. Wymagania ogólne

Klasa I:

Zaprezentowane poniżej wymagania edukacyjne na poszczególne oceny zgodnie z nową podstawą uwzględniają:

- odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji,
- analizę i interpretację lektur w całości lub we fragmentach i innych tekstów kultury wskazanych przez nauczyciela:

Król Edyp Sofoklesa, *Makbet* W. Szekspira, *Mendel Gdański* Marii Konopnickiej,

Jan Kochanowski– wybór wierszy; utwór zaproponowany przez uczniów.

- tworzenie wypowiedzi ustnej i pisemnej
- wiedzę o języku i kompetencje językowe.

Klasa II:

Zaprezentowane poniżej wymagania edukacyjne na poszczególne oceny zgodnie z nową podstawą programową uwzględniają:

- odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji,
- analizę i interpretację lektur w całości lub we fragmentach i innych tekstów kultury wskazanych przez nauczyciela:

A. Mickiewicz, *Dziady cz. III*, *Pan Tadeusz*, Homilia Jana Pawła II wygłoszona 2 czerwca 1979r na Placu Piłsudskiego w Warszawie, utwór zaproponowany przez uczniów.

- tworzenie wypowiedzi ustnej i pisemnej
- wiedzę o języku i kompetencje językowe.

Klasa III

Zaprezentowane poniżej wymagania edukacyjne na poszczególne oceny zgodnie z nową podstawą programową uwzględniają:

- odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji,
- analizę i interpretację lektur w całości lub we fragmentach i innych tekstów kultury wskazanych przez nauczyciela: G. Herling – Grudziński, *Inny świat*, Z. Herbert, W.

Szyborska, wybór wierszy, T. Borowski – wybrane opowiadanie, utwór zaproponowany przez uczniów.

- tworzenie wypowiedzi ustnej i pisemnej

2. Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny

OCENA CELUJĄCA (6)

Uczeń:

- potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:

- posiada wiadomości i umiejętności znacznie wykraczające poza program nauczania przedmiotu

- prezentuje swoje poglądy,

- umiejętnie posługuje się wiedzą spoza programu szkolnego,

- wykazuje się oryginalnością w ujęciu tematu, umiejętnie wykorzystując sądy badaczy literatury.

OCENA BARDZO DOBRA (5)

Uczeń:

- potrafi to, co na ocenę dobrą, a ponadto:

- opanował w pełnym zakresie wiadomości i umiejętności określone programem nauczania ,

- zdobyte wiadomości i umiejętności potrafi wykorzystać również w sytuacjach problemowych,

- sprawnie wymienia głównych twórców kultury i ich dzieła,

- wskazuje na związki danego utworu z życiem narodu,

- samodzielnie gromadzi, porządkuje i wykorzystuje w wypowiedziach ustnych i pisemnych materiały

z różnych źródeł dotyczące literatury,

- dba o poprawność językową, stylistyczną, interpunkcyjną i ortograficzną wypowiedzi,

- wykazuje się swobodą konwersacji, kulturą dyskusji, płynnością wypowiedzi.

OCENA DOBRA (4)

Uczeń:

- potrafi to, co na ocenę dostateczną, a ponadto:

- opanował w dużym zakresie wiadomości i umiejętności określone programem nauczania
- posiadaną wiedzę i umiejętności potrafi wykorzystać w sytuacjach typowych,
- porównuje postawy bohaterów odwołując się do utworów literackich,
- dokonuje analizy typowego dla epoki i autora utworu literackiego,
- formułuje wnioski, uogólnienia, argumenty, prezentując swój punkt widzenia,
- ocenia bohaterów literackich,
- komponuje dłuższe, zwarte, uporządkowane, poprawne stylistycznie, językowo i ortograficznie wypowiedzi.

OCENA DOSTATECZNA (3)

Uczeń:

- potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, a ponadto:
- opanował w podstawowym zakresie te wiadomości i umiejętności określone programem, które są konieczne do dalszego kształcenia
- streszcza i opowiada odtwórczo poznane teksty oraz konstruuje plan,
- opisuje motywy i tematy literackie, odwołując się do omówionych utworów,
- określa tematykę i problematykę omówionych utworów,
- charakteryzuje wzorce osobowe i postawy bohaterów,
- kojarzy twórców utworów z właściwą epoką literacką,
- formułuje podstawowe formy użytkowe wypowiedzi,
- prace pisemne są poprawne pod względem językowym, ortograficznym i stylistycznym.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA (2)

Uczeń:

- ma braki w opanowaniu wiadomości i umiejętności określonych programem nauczania, ale braki te nie przekreślają możliwości dalszego kształcenia,
- przyporządkowuje autorom tytuły i głównych bohaterów utworów literackich wskazanych w

podstawie programowej,

- streszcza główne wątki utworów literackich,
- rozpoznaje najważniejsze środki stylistyczne,
- wypowiada się w sposób komunikatywny,
- wypowiedzi mają charakter odtwórczy,
- podejmuje próby interpretacji utworów na poziomie dosłownym,
- w wypowiedziach pisemnych zachowuje poprawność językową i ortograficzną.

OCENA NIEDOSTATECZNA (1)

Uczeń:

-nie opanował wiadomości i nie posiada umiejętności określonych programem nauczania, koniecznych

do dalszego kształcenia

- wykazuje lekceważący stosunek do przedmiotu;
- nie prowadzi zeszytu przedmiotowego,
- nie wykonuje zadań podczas lekcji oraz w domu.

Wymagania edukacyjne i kryteria oceniania z matematyki

Klasa III ZSZ

1. Wymagania ogólne:

Zakres podstawowy

Uczeń powinien znać następujące pojęcia, własności i algorytmy dotyczące:

funkcji kwadratowej, równań i nierówności pierwszego stopnia z jedną niewiadomą, równań i nierówności kwadratowych, układów równań pierwszego stopnia z dwiema niewiadomymi, równoległości i prostokątności prostych; wielomianów, funkcji $f(x) = a/x$, prostych równań wymiernych; funkcji trygonometrycznych kąta wypukłego, kątów wpisanego i środkowego opartych na tym samym łuku; statystyki i stereometrii.

Uczeń powinien umieć posługiwać się w/w pojęciami, własnościami i algorytmami, a ponadto:

- stosować posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań praktycznych, np.:

- dokonywać obliczeń miarowych: obwodów, pól, objętości i przybliżać wyniki z zadaną dokładnością,
- dokonywać obliczeń w trójkątach prostokątnych, posługując się wartościami trygonometrycznymi i Tw. Pitagorasa;
- odczytywać i analizować informacje z tabel, diagramów i wykresów, wyznaczać i interpretować liczby charakteryzujące zestawy danych;
- dobrać odpowiedni model matematyczny czy algorytm do prostej sytuacji problemowej z uwzględnieniem niezbędnych ograniczeń i zastrzeżeń oraz krytycznie ocenić uzyskane wyniki;
- stosować definicje i twierdzenia w rozwiązywaniu problemów;
- przeprowadzić proste rozumowanie, dobierając odpowiednie argumenty potwierdzające jego poprawność;
- wykorzystywać w różnych sytuacjach urządzenia techniczne, takie jak: kalkulator, komputer.

2. Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny

Ocena celująca:

Uczeń:

- Posiadał wiedzę i umiejętności obejmujące pełny zakres programu nauczania matematyki w danej klasie;
- Samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia.
- Posiadał pewne nawyki matematyczne, jest aktywny, wykazuje umiejętność myślenia problemowego.
- Biegłe posługuje się pojęciami i twierdzeniami matematycznymi w rozwiązywaniu zadań matematycznych.
- Potrafi rozwiązać zadanie kilkoma metodami.
- Jest aktywny na każdej lekcji.
- Udziela wypowiedzi ustnej, bezbłędnej pod względem rzeczowym, sprawnie posługuje się językiem matematycznym.
- Potrafi stosować posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach.

- Osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach matematycznych kwalifikując się do zawodów wojewódzkich lub do finału.

Ocena bardzo dobra

Uczeń:

- Rozwiązuje zadania o wyższym stopniu trudności.
- Potrafi ponownie przeprowadzać dowody podstawowych twierdzeń matematycznych.
- Wykazuje trwałe wiadomości z całego materiału programowego.
- Sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami.
- Samodzielnie rozwiązuje problemy teoretyczne i praktyczne ujęte programem nauczania.
- Potrafi prawidłowo uzasadnić sposób rozwiązania zadania posługując się językiem matematycznym.
- Samodzielnie rozwiązuje zadania tekstowe.
- Jest aktywny na każdej lekcji.

Ocena dobra

Uczeń:

- Opanował wiadomości i umiejętności w zakresie pozwalającym na rozumienie większości relacji i powiązań pomiędzy poszczególnymi wielkościami matematycznymi.
- Poprawnie stosuje wiadomości, samodzielnie rozwiązuje zadania typowe.
- Wykazuje trwałe wiadomości z całego materiału programowego, ale popełnia podczas wypowiedzi niewielkie błędy, które następnie poprawia przy pomocy naprowadzających pytań nauczyciela.
- Poprawnie i terminowo wykonuje zadania domowe.
- Samodzielnie wykonuje zadania nieschematyczne.
- Poprawnie rozwiązuje zadania tekstowe.

Ocena dostateczna

Uczeń:

- Opanował podstawowe treści programowe w zakresie umożliwiającym postępy w dalszym uczeniu się.
- Rozwiązuje typowe zadania o średnim stopniu trudności (czasem przy pomocy nauczyciela).
- Posiada umiejętność odtwarzania zdobytych wiadomości, ale wymaga kontroli poprawności stosowania ich w rozwiązywaniu zadań praktycznych.
- Popelnia błędy wyjaśniając związki pomiędzy wielkościami matematycznymi, udziela odpowiedzi przy pomocy naprowadzających pytań nauczyciela.
- Zadania domowe wykonuje z błędami, ale zawsze terminowo i starannie.

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- Opanował podstawowe wiadomości i umiejętności matematyczne w ograniczonym zakresie.
- Braki i luki w materiale programowym nie przekraczają możliwości uzyskania przez ucznia minimalnej wiedzy do pokonania trudności w dalszym procesie edukacji.
- Rozwiązuje zadania typowe o niewielkim stopniu trudności.
- Zadania domowe wykonuje niesystematycznie, z dużymi błędami merytorycznymi, mało starannie.
- Odpowiada mało samodzielnie, konieczna jest stała korekta i ingerencja nauczyciela.
- Podstawowe wiadomości potrafi odtworzyć tylko mechanicznie, a zadania o elementarnym stopniu trudności jest w stanie wykonać przy pomocy nauczyciela.
- Potrafi rozwiązać proste zadania tekstowe.
- Zna podstawowe wzory i potrafi je zastosować bez konieczności przekształcania ich.
- Rozwiązuje zadania posiadające schemat rozwiązania.

Ocena niedostateczna

Uczeń:

- Nie opanował koniecznych wiadomości i umiejętności objętych programem nauczania i najważniejszych w uczeniu danego przedmiotu oraz nie potrafi rozwiązać zadań o elementarnym stopniu trudności i nie wykazuje chęci współpracy z nauczycielem

3. Tryb ustalania oceny półrocznej i rocznej z matematyki

Ustalenie oceny za I -y i II okres nie odbywa się na zasadzie wyliczania średniej arytmetycznej wszystkich ocen bieżących, lecz według zasady oceny ważonej. Poszczególnym formom nadaje się następujące wagi:

Prace klasowe	8
Testy	8
Sprawdziany	8
Kartkówka	5
Projekt	4
Postawa(aktywność)	4
Praca w grupach	3
Odpowiedź ustna	3
Zadanie domowe	3

Przyjmuje się następujące przedziały dla poszczególnych ocen:

0 – 1,5	Niedostateczny
1,6 – 2,5	Dopuszczający

2,6 – 3,5	Dostateczny
3,6 – 4,5	Dobry
4,6 – 5,4	Bardzo dobry
5,5 – 6,0	Celujący

Ustalenie oceny rocznej odbywa się na zasadzie oceny ważonej przypisując ocenie z I –ego semestru wagi 4 a ocenie z II – ego semestru wagi 5, i przyjmuje się następujące przedziały na poszczególne oceny:

0 –1,4	Niedostateczny
1,5 – 2,4	Dopuszczający
2,5 – 3,4	Dostateczny
3,5 – 4,4	Dobry
4,5 – 5,3	Bardzo dobry
5,4 – 6,0	Celujący

Historia

1. Ogólne wymagania:

- Uczeń poznaje formy życia politycznego, społecznego, gospodarczego i sposoby sprawowania władzy w różnych epokach historycznych
- zna życie ludzi na tle wydarzeń politycznych, społecznych, gospodarczych na przestrzeni dziejów
- zapoznał się z różnorodnością krajobrazów kulturowych i ideologicznych świata
- dostrzega rolę religii w życiu człowieka i poznał różne systemy religijne
- potrafi określić związki przyczynowo – skutkowe, czasowo – przestrzenne oraz dokonuje ocen zjawisk i procesów historycznych
- rozpoznaje trwałe osiągnięcia jednostek w historii
- ma szacunek dla dokonań przodków i ich wkładu w budowę niepodległej Polski
- zna regionalne odniesienia do historii powszechnej i polskiej
- potrafi porównać różne koncepcje polityczne, religijne i gospodarcze
- dokonuje samodzielnej oceny oraz rekonstrukcji faktu lub zjawiska historycznego na podstawie innych źródeł

- potrafi poprawnie interpretować teksty źródłowe i sprawnie posługiwać się pojęciami historycznymi
- krytycznie odnosi się wobec różnych przekazów z przeszłości
- posługuje się mapą historyczną
- dostrzega odmienność narodową i kulturową narodów
- ma uznanie dla dokonań myśli ludzkiej w dziedzinie nauki, oświaty, techniki, prawa
- rozumie przyczyny i skutki procesów historycznych

2. Wymagania na poszczególne oceny

Ocena celująca (6):

a) stopień opanowania wiadomości

- pełne zrozumienie omawianego tematu, wyczerpanie zakresu rzeczowego, chronologicznego i terytorialnego
- erudycyjna wiedza będąca korelacją w zakresie humanistycznym
- uwzględnienie wielu płaszczyzn procesu historycznego
- znajomość literatury historycznej
- powoływanie się na źródła historyczne
- umiejętność hierarchizacji materiału w dłuższych i krótszych okresach
- umiejętność posługiwanie się związkami przyczynowo – skutkowymi
- zdolność do szczegółowej analizy poszczególnych faktów i zjawisk historycznych
- stosowanie i rozumienie pojęć właściwych danej epoce
- prawidłowa interpretacja źródeł
- oryginalna kompozycja wypowiedzi
- umiejętność samodzielnego doboru materiału do opracowanie danego tematu
- bezbłędny styl wypowiedzi i wysoka sprawność językowa
- poprawność gramatyczna wypowiedzi
- wysoki stopień przystępności stosowanego języka

a) postawa ucznia na lekcji – stała aktywność

b) systematyczność – wysoko zorganizowana

Ocena bardzo dobra (5)

a) stopień opanowania wiadomości:

- wyczerpujące opanowanie całego materiału programowego
- dość duża szczegółowość w przedstawianiu wydarzeń
- odpowiedni dobór wydarzeń do przedstawianego tematu
- pełna znajomość różnych płaszczyzn procesu historycznego

b) rozumienie materiału nauczania:

- pełne zrozumienie omawianego tematu
- wyczerpanie zakresu rzeczowego, chronologicznego i terytorialnego
- samodzielna i prawidłowa interpretacja faktów historycznych

c) stosowanie wiadomości – samodzielne:

- umiejętność samodzielnej hierarchizacji materiału w dłuższych i krótszych okresach
- umiejętność posługiwanie się związkami przyczynowo – skutkowymi
- zdolność do szczegółowej analizy poszczególnych faktów i zjawisk historycznych

- rozumienie pojęć historycznych i stosowanie ich we właściwej epoce
  - poprawna interpretacja źródeł
  - opanowanie wszystkich umiejętności koniecznych do omawiania tematu
  - właściwa kompozycja prac pisemnych – staranny dobór materiału wyczerpujący program, uwzględnienie różnych płaszczyzn procesu historycznego, umiejętność wyciągania samodzielnych związków i układania syntetycznych wniosków, samodzielna ocena zjawisk, faktów i postaci.
- d) prezentacja zdobytej wiedzy:
- bezbłędny styl wypowiedzi
  - wysoka sprawność językowa
  - poprawność gramatyczna
  - bezbłędne stosowanie terminologii historycznej
  - dopuszczalne jednostkowe błędy ortograficzne o charakterze przypadkowym w pracach pisemnych
- e) postawa ucznia na lekcji:
- stała aktywność
  - pełne wypowiedzi
  - wysoka kultura osobista
- f) systematyczna praca
- g) trwałość zdobytej wiedzy – swobodne operowanie wiedzą podręcznikową
- Ocena dobra (4)**

- a) stopień opanowania wiadomości:
- nieznaczące braki w opanowaniu materiału programowego
  - umiejętność przedstawienia zagadnień w różnych płaszczyznach
- b) zrozumienie materiału – przy częściowej inspiracji nauczyciela uczeń wykazuje zrozumienie tematu, potrafi wyodrębnić odpowiedni zakres rzeczowy, chronologiczny i terytorialny
- c) stosowanie wiadomości – przy niewielkiej pomocy nauczyciela. Uczeń potrafi przedstawić:
- właściwą hierarchizację związków przyczynowo – skutkowych
  - poprawne zrozumienie i stosowanie pojęć historycznych
  - odtwórczą analizę zjawisk historycznych
  - próby analizy tekstu źródłowego
  - dobrą konstrukcję pracy pisemnej – poprawny dobór materiału (nie wyczerpuje zakresu faktograficznego na różnych płaszczyznach procesu historycznego, podstawowa umiejętność wnioskowania i uzasadniania zjawisk historycznych, cytowanie cudzych wniosków)
- d) prezentacja zdobytej wiedzy:
- styl bez większych zastrzeżeń
  - poprawne stosowanie terminologii historycznej
  - dopuszcza się pojedyncze błędy ortograficzne i jednostkowe interpunkcyjne w pracach pisemnych
- e) postawa ucznia na lekcji – częsta aktywność i kultura osobista
- f) sporadyczne ustępstwa od systematycznej pracy
- g) trwałość zdobytej wiedzy – dobra znajomość materiału roku bieżącego

Ocena dostateczna (3)

- a) stopień opanowania wiadomości:
  - braki w opanowaniu podstawowego materiału, które jednak jeszcze pozwalają na przedstawienie procesu historycznego
  - ograniczenie się tylko do przedstawienia tylko jednej płaszczyzny omawianych wydarzeń
  - ograniczony zakres chronologiczny
- b) rozumienie materiału przy pomocy nauczyciela
- c) stosowanie wiadomości przy wydatnej pomocy nauczyciela:
  - trudności z właściwą hierarchizacją wydarzeń
  - schematyczne przedstawienie związków przyczynowo – skutkowych
  - odtwórczy charakter analizy wydarzeń
  - błędy w stosowaniu pojęć
  - dobór materiału faktograficznego w pracach pisemnych – umiejętność wyodrębnienia części pracy, błędy w doborze materiału ograniczonego do podstawy programowej, błędne wnioski lub ich brak, brak ocen własnych, odtwórczy charakter pracy
- d) prezentacja zdobytej wiedzy z usterkami:
  - dopuszczalne nieliczne błędy stylistyczne, gramatyczne, ortograficzne i interpunkcyjne w pracach pisemnych
  - częściowo błędne stosowanie terminologii historycznej
- e) postawa ucznia na lekcji – sporadyczna aktywność
- f) częste odstępstwa od systematycznej pracy
- g) trwałość zdobytej wiedzy – pewne braki w materiale bieżącego roku

Ocena dopuszczająca (2)

- a) stopień opanowanie wiadomości
  - wyraźne braki w opanowaniu podstawowego materiału programowego
  - nieznanomość wielu podstawowych faktów
  - liczne błędy rzeczowe
  - ograniczone, częściowe przedstawienie procesów historycznych
- b) niezrozumienie części materiału programowego:
  - uczeń potrafi wypowiedzieć się na temat, ale tylko w zakresie podstawowych wiadomości
  - potrafi tylko częściowo omówić dany temat
- c) stosowanie wiadomości przy wydatnej pomocy nauczyciela:
  - pojedyncze umiejętności
  - wybitnie odtwórczy charakter opanowanego materiału
  - liczne błędy w zrozumieniu i stosowaniu pojęć
  - niewłaściwa konstrukcja wypowiedzi
  - w pracach pisemnych – zachwiane proporcje, często zły dobór materiału, ograniczenie się do jednej płaszczyzny opisywanych wydarzeń, częściowe opisanie procesu historycznego, brak wniosków, uzasadnień i ocen opisywanych wydarzeń
- d) prezentacja zdobytej wiedzy z częstymi usterkami:
  - styl wypowiedzi miejscami niejasny
  - ubogie i naiwne słownictwo

- w pracach pisemnych błędy składniowe, gramatyczne oraz liczne błędy ortograficzne i interpunkcyjne
- e) postawa ucznia na lekcji – przeważnie brak aktywności
- f) bardzo częste odstępstwa od systematycznej pracy
- g) braki w materiale bieżącym

Ocena niedostateczna

- a) stopień opanowanie wiadomości
  - bardzo wyraźne braki w opanowaniu podstawowego materiału programowego
  - nieznanomość wielu podstawowych faktów
  - liczne błędy rzeczowe
  - ograniczone, szczątkowe przedstawienie procesów historycznych
- b) niezrozumienie części materiału programowego:
  - uczeń nie potrafi wypowiedzieć się na dany temat, brak wiadomości i umiejętności
  - nie potrafi omówić zadany temat
- c) stosowanie wiadomości przy wydatnej pomocy nauczyciela:
  - brak umiejętności
  - wybitnie odtwórczy charakter opanowanego materiału
  - brak zrozumienia i stosowania pojęć historycznych
  - niewłaściwa konstrukcja wypowiedzi
  - w pracach pisemnych – brak proporcji, często zły dobór materiału, ograniczenie się do jednej płaszczyzny opisywanych wydarzeń, brak opisanie procesu historycznego, brak wniosków, uzasadnień i ocen opisywanych wydarzeń
- d) prezentacja zdobytej wiedzy z częstymi usterkami:
  - styl wypowiedzi niejasny
  - ubogie i naiwne słownictwo

- w pracach pisemnych błędy składniowe, gramatyczne oraz liczne błędy ortograficzne i interpunkcyjne
- e) postawa ucznia na lekcji – przeważnie brak aktywności
- f) bardzo ciągle odstępstwa od systematycznej pracy
- g) braki w materiale bieżącym

Informatyka

Klasy I zakres podstawowy

Uczeń powinien znać następujące pojęcia, własności i algorytmy dotyczące:

Bezpiecznego posługiwania się komputerem, jego oprogramowaniem i korzystaniem z sieci komputerowej. Wyszukiwania, gromadzenia, selekcjonowania, przetwarzania i wykorzystywania informacji, współtworzenia zasobów w sieci, korzystania z różnych źródeł i sposobów zdobywania informacji. Wykorzystywania technologii komunikacyjno-informacyjnej. Opracowywania informacji za pomocą komputera, w tym rysunków, tekstów, danych liczbowych, animacji, prezentacji multimedialnych i filmów. Rozwiązywania problemów, stosowania podejścia algorytmicznego. Wykorzystywania komputera oraz programów edukacyjnych. Wykorzystywania komputera i technologii informacyjno-komunikacyjnych do rozwijania zainteresowań, opisywania zastosowań informatyki, oceny zagrożeń i ograniczeń, aspektów społecznych rozwoju i zastosowań informatyki.

Uczeń powinien umieć posługiwać się w/w pojęciami, własnościami i algorytmami, a ponadto:

- stosować posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań praktycznych, np.:
  - opisywać podstawowe elementy komputera, jego urządzenia zewnętrzne i towarzyszące (np. aparat cyfrowy) oraz ich działanie w zależności od wartości podstawowych parametrów, wyjaśnia współdziałanie tych elementów,
  - projektować zestaw komputera sieciowego, dobierając parametry jego elementów odpowiednio do swoich potrzeb,
  - dobierać odpowiednie formaty plików do rodzaju i przeznaczenia zapisanych w nich informacji.
  - edytować obrazy w grafice rastrowej i wektorowej, dostrzegać i wykorzystywać różnice między tymi typami obrazów,
  - opracowywać wielostronicowe dokumenty o rozbudowanej strukturze, stosować style i szablony, tworzyć spis treści,
  - tworzyć bazę danych, posługując się formularzami, porządkować dane, wyszukiwać informacji, stosować filtrowanie,
  - projektować i tworzyć stronę internetową, posługując się stylami, szablonami i elementami programowania.

- prowadzić dyskusje nad sytuacjami problemowymi,
- wykorzystywać oprogramowanie dydaktyczne i technologie informacyjno-komunikacyjne w pracy twórczej i przy rozwiązywaniu zadań i problemów szkolnych,
- korzystać, odpowiednio do swoich zainteresowań i potrzeb, z zasobów edukacyjnych udostępnianych na portalach przeznaczonych do kształcenia na odległość,
- Opisywać szanse i zagrożenia dla rozwoju społeczeństwa, wynikające z rozwoju technologii informacyjno-komunikacyjnych.
- Posługiwać się językiem informatyki, stosować swoje wiadomości i umiejętności z informatyki w rozwiązywaniu problemów z innych dziedzin.
- Kształtować umiejętności wykorzystywania poznanych wiadomości i umiejętności informatycznych w życiu codziennym i przyszłej pracy zawodowej.
- Kształtować zasady ergonomicznej pracy przy komputerze.

1. Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny

Ocenę celującą (6) otrzymuje uczeń, który:

- posiada wiedzę – 100% lub wykraczającą poza zakres materiału programowego,
- umie samodzielnie zdobywać wiedzę z różnych mediów,
- wykazuje inicjatywę rozwiązywania konkretnych problemów w czasie lekcji i pracy pozalekcyjnej,
- wykonuje z własnej inicjatywy dodatkowe prace,
- bierze udział w konkursach,
- wykonuje prace na rzecz szkoły i pracowni (np. witryny Web).

Ocenę bardzo dobrą (5)(86%-99%) otrzymuje uczeń, który:

- bardzo dobrze opanował umiejętności i wiedzę z zakresu materiału programowego,
- biegle i poprawnie posługuje się terminologią informatyczną,
- biegle i bezpiecznie obsługuje komputer,
- samodzielnie rozwiązuje problemy wynikające w trakcie wykonywania zadań programowych,
- biegle pracuje w kilku aplikacjach jednocześnie.

Ocenę dobrą (4)(71%-85%) otrzymuje uczeń, który:

- dobrze opanował umiejętności i wiedzę z zakresu materiału programowego,
- posługuje się terminologią informatyczną,
- poprawnie i bezpiecznie obsługuje komputer,
- z pomocą nauczyciela rozwiązuje problemy wynikające w trakcie wykonywania zadań programowych,

- pracuje w kilku aplikacjach jednocześnie.

Ocenę dostateczną (3)(56%-70%) otrzymuje uczeń, który:

- w sposób zadawalający opanował umiejętności i wiedzę z zakresu materiału programowego,
- zna terminologię informatyczną, ale ma trudności z jej zastosowaniem,
- poprawnie i bezpiecznie obsługuje komputer,
- nie potrafi rozwiązać problemów wynikających w trakcie wykonywania zadań programowych, nawet z pomocą nauczyciela,
- poprawnie pracuje tylko w jednej aplikacji jednocześnie.

Ocenę dopuszczającą (2)(40%-55%) otrzymuje uczeń, który:

- częściowo opanował umiejętności i wiedzę z zakresu materiału programowego,
- częściowo zna terminologię informatyczną, ale nie potrafi jej zastosować,
- bezpiecznie obsługuje komputer,
- zadaną pracę wykonuje z pomocą nauczyciela,
- ma problemy przy pracy w najprostszych aplikacjach,
- poprawnie uruchamia komputer i zamyka system,
- poprawnie uruchamia i zamyka proste aplikacje.

Ocenę niedostateczną (1)(0%-39%) otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował umiejętności i wiedzę z zakresu materiału programowego,
- nie zna terminologii informatycznej,
- nie stosuje bezpiecznej obsługi komputera,

nie potrafi poprawnie uruchomić komputera i zamykać systemu

Wiedza o społeczeństwie

1) Cele kształcenia – wymagania ogólne kształcenie w zakresie podstawowym

Uczeń:

- wykorzystuje i tworzy informacje;
- znajduje i wykorzystuje informacje na temat sposobu, w jaki prawo reguluje życie obywateli; wyraża własne zdanie w wybranych sprawach na różnych forach publicznych i uzasadnia je; jest otwarty na odmienne poglądy; gromadzi i wykorzystuje informacje potrzebne do zaplanowania dalszej nauki i kariery zawodowej;
- rozpoznaje i rozwiązuje problemy;
- rozpoznaje prawne aspekty codziennych problemów życiowych i szuka ich rozwiązania;
- współdziała w sprawach publicznych;

- współpracuje z innymi – planuje, dzieli się zadaniami i wywiązuje się z nich; sprawnie korzysta z procedur i możliwości, jakie stwarzają obywatelom instytucje życia publicznego; zna i stosuje zasady samoorganizacji i samopomocy;
- zna zasady i procedury demokracji;
- wyjaśnia znaczenie prawa dla funkcjonowania demokratycznego państwa i rozpoznaje przypadki jego łamania;
- zna podstawy ustroju Rzeczypospolitej Polskiej;
- opisuje sposób i zakres działania organów władzy sądowniczej oraz organów ścigania w Rzeczypospolitej Polskiej;
- zna prawa człowieka i sposoby ich ochrony;
- wyjaśnia podstawowe prawa człowieka, rozpoznaje przypadki ich naruszania i wie, jak można je chronić.

2) Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny:

Ocena dopuszczająca

Uczeń:

- częściowo rozumie polecenia nauczyciela,
- dysponuje niepełną wiedzą określoną w programie,
- potrafi z pomocą nauczyciela nazywać i klasyfikować poznane pojęcia, zjawiska, procesy, postacie życia publicznego, podstawowe dokumenty,
- wykonuje samodzielnie lub przy pomocy nauczyciela proste ćwiczenia i polecenia,
- potrafi z pomocą nauczyciela przedstawić wyniki własnej pracy w formie ustnej i pisemnej,
- prowadzi zeszyt przedmiotowy.

Ocena dostateczna

Uczeń:

- dysponuje podstawową wiedzą określoną w programie,
- rozumie polecenia i instrukcje,
- samodzielnie i poprawnie wykonuje proste zadania,
- potrafi odnaleźć podstawowe informacje zawarte w różnego rodzaju źródłach,
- dokonuje selekcji i porównania poznanych zjawisk,
- umie wykorzystać zdobytą wiedzę w praktyce,
- aktywnie uczestniczy w pracach zespołowych,
- potrafi wypełnić formularz i napisać podanie,
- przedstawia wyniki własnej pracy w formie ustnej i pisemnej,
- systematycznie prowadzi zeszyt przedmiotowy.

Ocena dobra

Uczeń:

- dysponuje wiedzą w zakresie programu szkolnego,
- dokonuje interpretacji danych zawartych w różnorodnych źródłach, wykorzystuje je do rozwiązania problemu,

- potrafi w sposób spójny i poprawny zaprezentować omawianą na lekcjach problematykę,
- potrafi formułować i uogólniać wnioski,
- aktywnie uczestniczy w zajęciach lekcyjnych,
- formułuje na forum publicznym własne stanowisko i potrafi je uzasadnić,
- poprawnie wykorzystuje zdobytą wiedzę w praktyce,
- wykazuje zainteresowanie tematyką zajęć, starannie prowadzi zeszyt przedmiotowy.

Ocena bardzo dobra

Uczeń:

- dysponuje pełną wiedzą w zakresie programu szkolnego i potrafi wykorzystywać ją w różnych sytuacjach,
- umie samodzielnie poszukiwać informacji i dokonywać ich selekcji oraz hierarchizowania,
- potrafi dokonywać analizy i interpretacji różnych wydarzeń oraz uzasadnić własny sposób oceny,
- dokonuje właściwej interpretacji nowych zjawisk,
- rozwiązuje problemy w sposób twórczy,
- potrafi kierować pracą zespołu,
- potrafi zorganizować debatę publiczną i ją podsumować,
- podejmuje skuteczne działania w instytucjach życia publicznego,
- uczestniczy i osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach przedmiotowych,
- wykonuje zadania indywidualne, systematycznie wykorzystując dodatkową literaturę,
- ocenia otaczającą rzeczywistość społeczno-polityczną zgodnie z przyjętymi kryteriami wartości.

Ocena celująca

Uczeń:

- dysponuje pełną wiedzą z zakresu podstawy programowej,
- wykazuje się opanowaniem wszystkich umiejętności określonych w podstawie programowej,
- współpracuje z nauczycielem, rozwija własne zainteresowania,
- wykazuje szczególne zainteresowanie przedmiotem i dysponuje pogłębioną wiedzą o zjawiskach i procesach społecznych,
- chętnie podejmuje się zadań dodatkowych,
- wykazuje się aktywnością i inicjatywą o charakterze obywatelskim w szkole i poza nią,
- przedstawia wyniki samodzielnej pracy przygotowanej z wykorzystaniem warsztatu naukowego,
- osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach przedmiotowych,
- realizuje projekty edukacyjne

Podstawy przedsiębiorczości

1. Wymagania ogólne

W czasie cyklu nauczania uczeń:

- przedstawia cechy, jakimi charakteryzuje się osoba przedsiębiorcza;
- rozpoznaje zachowania asertywne, uległe i agresywne; odnosi je do cech osoby przedsiębiorczej;
- rozpoznaje mocne i słabe strony własnej osobowości; odnosi je do cech osoby przedsiębiorczej;
- charakteryzuje swoje role społeczne i typowe dla nich zachowania;
- zna korzyści wynikające z planowania własnych działań i inwestowania w siebie;
- analizuje przebieg kariery zawodowej osoby, która zgodnie z zasadami etyki odniosła sukces w życiu zawodowym;
- podejmuje racjonalne decyzje, opierając się na posiadanych informacjach i ocenia skutki własnych działań;
- stosuje różne formy komunikacji werbalnej i niewerbalnej w celu autoprezentacji oraz prezentacji własnego stanowiska;
- przedstawia drogę, jaką dochodzi się własnych praw w roli członka zespołu, pracownika, konsumenta;
- zna prawa konsumenta oraz wymienia instytucje stojące na ich straży; przedstawia zasady składania reklamacji w przypadku niezgodności towaru z umową;
- odczytuje informacje zawarte w reklamach, odróżniając je od elementów perswazyjnych; 1) charakteryzuje społeczne i ekonomiczne cele gospodarowania, odwołując się do przykładów z różnych dziedzin;
- rozróżnia czynniki wytwórcze (praca, przedsiębiorczość, kapitał, ziemia i informacja) i wyjaśnia ich znaczenie w różnych dziedzinach gospodarki;
- wymienia podstawowe cechy, funkcje i rodzaje rynków;
- wyjaśnia okrężny obieg pieniądza w gospodarce rynkowej;
- omawia transformację gospodarki Polski po 1989 roku;
- charakteryzuje czynniki wpływające na popyt i podaż;
- wyznacza punkt równowagi rynkowej na prostych przykładach wskazuje pozytywne i negatywne przykłady wpływu reklamy na konsumentów;
- rozróżnia formy i funkcje pieniądza;
- wyjaśnia rolę, jaką w gospodarce pełnią instytucje rynkowe: bank centralny, banki komercyjne, giełda papierów wartościowych, fundusze inwestycyjne, firmy ubezpieczeniowe, fundusze emerytalne;
- oblicza procent od kredytu i lokaty bankowej, ocenia możliwość spłaty zaciągniętego kredytu przy określonym dochodzie;
- wyjaśnia mechanizm funkcjonowania giełdy papierów wartościowych na przykładzie Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie;
- wskazuje różnicę między różnymi rodzajami papierów wartościowych;
- wymienia podstawowe wskaźniki giełdowe i wyjaśnia ich wagę w podejmowaniu decyzji dotyczących inwestowania na giełdzie;
- rozróżnia formy inwestowania kapitału i dostrzega zróżnicowanie stopnia ryzyka w zależności od rodzaju inwestycji oraz okresu inwestowania;
- oblicza przewidywany zysk z przykładowej inwestycji kapitałowej w krótkim i długim okresie;
- charakteryzuje system emerytalny w Polsce i wskazuje związek pomiędzy swoją przyszłą aktywnością zawodową, a wysokością emerytury;
- analizuje oferty banków, funduszy inwestycyjnych, firm ubezpieczeniowych i funduszy emerytalnych;

- wymienia i charakteryzuje ekonomiczne funkcje państwa;
- opisuje podstawowe mierniki wzrostu gospodarczego;
- przedstawia przyczyny i narzędzia oddziaływania państwa na gospodarkę;
- wymienia źródła dochodów i rodzaje wydatków państwa;
- wyjaśnia wpływ deficytu budżetowego i długu publicznego na gospodarkę;
- charakteryzuje narzędzia polityki pieniężnej;
- identyfikuje rodzaje inflacji w zależności od przyczyn jej powstania oraz stopy inflacji;
- wyjaśnia wpływ kursu waluty na gospodarkę i handel zagraniczny;
- charakteryzuje zjawiska recesji i dobrej koniunktury w gospodarce;
- wyszukuje informacje o aktualnych tendencjach i zmianach w gospodarce świata i Polski;
- wskazuje największe centra finansowe i gospodarcze na świecie;
- ocenia wpływ globalizacji na gospodarkę świata i Polski oraz podaje przykłady oddziaływania globalizacji na poziom życia i model konsumpcji.
- charakteryzuje otoczenie, w którym działa przedsiębiorstwo;
- omawia cele działania przedsiębiorstwa oraz sposoby ich realizacji;
- sporządza projekt własnego przedsiębiorstwa oparty na biznesplanie;
- rozróżnia podstawowe formy prawno-organizacyjne przedsiębiorstwa;
- opisuje procedury i wymagania związane z zakładaniem przedsiębiorstwa;
- omawia zasady pracy zespołowej i wyjaśnia, na czym polegają role lidera i wykonawcy; omawia cechy dobrego kierownika zespołu;
- identyfikuje i analizuje konflikty w zespole i proponuje metody ich rozwiązania, szczególnie w drodze negocjacji;
- omawia etapy realizacji projektu oraz planuje działania zmierzające do jego realizacji;
- charakteryzuje zachowania etyczne i nieetyczne w biznesie krajowym i międzynarodowym;
- charakteryzuje czynniki wpływające na sukces lub niepowodzenie przedsiębiorstwa;
- omawia mierniki i skutki bezrobocia dla gospodarki oraz sposoby walki z bezrobociem;
- wyjaśnia motywy aktywności zawodowej człowieka;
- analizuje własne możliwości znalezienia pracy na rynku lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim;
- wyszukuje oferty pracy, uwzględniając własne możliwości i predyspozycje;
- rozróżnia sposoby zatrudnienia pracownika i interpretuje podstawowe przepisy Kodeksu pracy, w tym obowiązki i uprawnienia pracownika i pracodawcy;
- sporządza dokumenty aplikacyjne dotyczące konkretnej oferty pracy;
- przygotowuje się do rozmowy kwalifikacyjnej i uczestniczy w niej w warunkach symulowanych;
- charakteryzuje różne formy wynagrodzeń i oblicza swoje wynagrodzenie brutto i netto; wypełnia deklarację podatkową PIT, opierając się na przykładowych danych;
- rozróżnia zachowania etyczne i nieetyczne w roli pracodawcy i pracownika; wyjaśnia zjawisko mobbingu w miejscu pracy oraz przedstawia sposoby przeciwdziałania temu zjawisku.

2. Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny:

celujący – otrzymuje uczeń, który:

- opanował w 100% wiedzę i umiejętności określone programem nauczania przedmiotu,
- twórczo rozwija własne uzdolnienia,
- biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych,
- proponuje rozwiązania nietypowe, posiada bogaty język przedmiotowy,

- swobodnie i poprawnie stosuje terminologię,
- wnikliwie analizuje fakty i zjawiska, procesy i związki przyczynowo-skutkowe oraz umie wyciągać wnioski i uogólnienia w pełni wynikające z tej analizy,
- osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach przedmiotowych.

bardzo dobry – otrzymuje uczeń, który:

- opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określany programem nauczania przedmiotu oraz sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami,
- rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne i praktyczne ujęte programem nauczania,
- potrafi zastosować posiadaną wiedzę do rozwiązywania zadań i problemów w nowych sytuacjach,
- posiada bogaty język przedmiotowy, poprawnie i swobodnie stosuje terminologię oraz właściwie dobiera i analizuje fakty, zjawiska, procesy i związki przyczynowo-skutkowe, wyciąga wnioski i uogólnienia wynikające z tej analizy.

dobry – otrzymuje uczeń, który:

- opanował zakres wiedzy i umiejętności w stopniu zadowalającym,
- poprawnie stosuje wiadomości, rozwiązuje (wykonuje) samodzielnie typowe zadania teoretyczne lub praktyczne,
- używa poprawnej terminologii,
- wyjaśnia i interpretuje właściwie większość zjawisk i procesów,
- wyciąga wnioski i uogólnienia (choć niepełne) wynikające z analizy faktów, zjawisk i procesów.

dostateczny – otrzymuje uczeń, który:

- opanował wiadomości i umiejętności określone programem nauczania w danej klasie na poziomie nie przekraczającym wymagań podstawowych
- rozwiązuje (wykonuje) typowe zadania teoretyczne lub praktyczne o średnim stopniu trudności,
- używa w większości poprawnej terminologii,
- posiada ograniczone możliwości analizy i interpretacji faktów, zjawisk i procesów,
- wyciąga nieliczne i powierzchowne wnioski

dopuszczający – otrzymuje uczeń, który:

- ma braki w opanowaniu wymagań podstawowych, ale braki te nie przekreślają możliwości uzyskania przez ucznia podstawowej wiedzy w ciągu dalszej nauki
- rozwiązuje (wykonuje) zadania teoretyczne i praktyczne typowe o niewielkim stopniu trudności,
- posiada ubogi język przedmiotowy, interpretuje zjawiska, fakty i procesy nie zawsze właściwie, potrafi w stopniu ograniczonym do kilku stwierdzeń i nieuporządkowanych wniosków przeprowadzić syntezę materiału

niedostateczny – otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował wiadomości i umiejętności przewidzianych minimum programowym, co uniemożliwia mu zdobywanie dalszej wiedzy,
- nie umie wiązać wiadomości teoretycznych i praktycznych,
- nie potrafi rozwiązywać zadań nawet o niewielkim stopniu trudności (nawet przy znacznej pomocy nauczyciela),
- nieterminowo realizuje zadania.

Fizyka poziom podstawowy klasa I

1. Wymagania ogólne

- wykorzystuje wielkości fizyczne do opisu poznanych zjawisk lub rozwiązania prostych zadań obliczeniowych,
- przeprowadza doświadczenia i wyciąga wnioski z otrzymanych wyników
- wskazuje w otaczającej rzeczywistości przykłady zjawisk opisywanych za pomocą poznanych praw i zależności fizycznych,
- posługuje się informacjami pochodzącymi z analizy przeczytanych tekstów (w tym popularnonaukowych).

Ponadto uczeń:

- wykorzystuje narzędzia matematyki oraz formułuje sądy oparte na rozumowaniu matematycznym,
- wykorzystuje wiedzę o charakterze naukowym do identyfikowania i rozwiązywania problemów, a także formułowania wniosków opartych na obserwacjach empirycznych dotyczących przyrody,
- wyszukuje, selekcjonuje i krytycznie analizuje informacje,
- potrafi pracować w zespole.

2. Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny:

Na ocenę **dopuszczającą** uczeń:

- rozróżnia i wymienia podstawowe pojęcia fizyczne i astronomiczne;
- rozróżnia i podaje własnymi słowami treść podstawowych praw i zależności fizycznych;
- podaje poznane przykłady zastosowań praw i zjawisk fizycznych w życiu codziennym;
- oblicza, korzystając z definicji, podstawowe wielkości fizyczne;
- planuje i wykonuje najprostsze doświadczenia samodzielnie lub trudniejsze w grupach;
- opisuje doświadczenia i obserwacje przeprowadzane na lekcji i w domu;
- wymienia zasady bhp obowiązujące w pracowni fizycznej oraz w trakcie obserwacji pozaszkolnych.

Na ocenę **dostateczną** uczeń:

- rozróżnia i wymienia pojęcia fizyczne i astronomiczne;
- rozróżnia i podaje treść (własnymi słowami) praw i zależności fizycznych;

- podaje przykłady zastosowań praw i zjawisk fizycznych;
- podaje przykłady wpływu praw i zjawisk fizycznych i astronomicznych na nasze codzienne życie;
- rozwiązuje proste zadania, wykonując obliczenia dowolnym poprawnym sposobem;
- planuje i wykonuje proste doświadczenia i obserwacje;
- analizuje wyniki przeprowadzanych doświadczeń oraz formułuje wnioski z nich wynikające, a następnie je prezentuje;
- samodzielnie wyszukuje informacje na zadany temat we wskazanych źródłach informacji (np. książkach, czasopismach, internecie), a następnie prezentuje wyniki swoich poszukiwań;

Na ocenę **dobrą** uczeń:

- wyjaśnia zjawiska fizyczne za pomocą praw przyrody;
- rozwiązuje zadania i problemy teoretyczne, stosując obliczenia;
- planuje i wykonuje doświadczenia, analizuje otrzymane wyniki oraz formułuje wnioski wynikające z doświadczeń, a następnie prezentuje swoją pracę na forum klasy;
- samodzielnie wyszukuje informacje w różnych źródłach (np. książkach, czasopismach i internecie) oraz ocenia krytycznie znalezione informacje.

Na ocenę **bardzo dobrą** uczeń:

- rozwiązuje trudniejsze zadania problemowe, np. przewiduje rozwiązanie na podstawie analizy podobnego problemu bądź udowadnia postawioną tezę poprzez projektowanie serii doświadczeń;
- rozwiązuje trudniejsze zadania rachunkowe, stosując niezbędny aparat matematyczny, posługując się zapisem symbolicznym;
- racjonalnie wyraża opinie i uczestniczy w dyskusji na tematy związane z osiągnięciami współczesnej nauki i techniki.

Na ocenę **celującą** uczeń:

– rozwiązuje trudne zadania problemowe, rachunkowe i doświadczalne o stopniu trudności odpowiadającym konkursom przedmiotowym.

Język obcy

Klasy I, II

IV etap edukacyjny. Poziom IV.0 .

1.Wymagania ogólne

I. Znajomość środków językowych.

Uczeń posługuje się podstawowym zasobem środków językowych (leksykalnych, gramatycznych, ortograficznych oraz fonetycznych), umożliwiającym realizację pozostałych wymagań ogólnych w zakresie tematów wskazanych w wymaganiach szczegółowych. (**Wymagania szczegółowe zawarte są w podstawie programowej**).

II. Rozumienie wypowiedzi.

Uczeń rozumie bardzo proste i krótkie wypowiedzi ustne artykułowane wyraźnie i powoli, w standardowej odmianie języka, a także krótkie i proste wypowiedzi pisemne, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

III. Tworzenie wypowiedzi.

Uczeń samodzielnie formułuje bardzo krótkie, proste i zrozumiałe wypowiedzi ustne i pisemne, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

IV. Reagowanie na wypowiedzi.

Uczeń uczestniczy w prostej rozmowie i w typowych sytuacjach reaguje w sposób zrozumiały, adekwatnie do sytuacji komunikacyjnej, ustnie lub pisemnie, w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

V. Przetwarzanie wypowiedzi.

Uczeń zmienia formę przekazu ustnego lub pisemnego w zakresie opisanym w wymaganiach szczegółowych.

2. Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny:

Ocena celująca (6)

Uczeń:

- doskonale rozumie teksty bogate pod względem treści i zróżnicowane pod względem struktur morfo- syntaktycznych
- określa główną myśl tekstu, przewodnie myśli poszczególnych części tych tekstów oraz intencje autora bez pomocy nauczyciela i słownika
- bez żadnego problemu znajduje informacje szczegółowe w tekstach
- doskonale rozumie ogólny sens skróconych tekstów autentycznych z różnych źródeł oraz różnych tekstów literackich

-doskonale rozumie wypowiedzi niemieckich/angielskich użytkowników języka mówiących w normalnym tempie zawierające niezrozumiałe elementy leksykalne i konstrukcje, których znaczenie doskonale kojarzy z kontekstu,

- doskonale rozumie ogólny sens prostych sytuacji komunikacyjnych w różnych warunkach odbioru (np. rozmowa na ulicy)

- bez problemu i bez pomocy nauczyciela znajduje szukane informacje szczegółowe w tekstach słuchanych,

- zawsze rozumie język nauczyciela na lekcji i reaguje na jego polecenia,

- udziela płynnej wypowiedzi bogatej w słownictwo i struktury leksykalno- gramatyczne,

-ciekawie i wyczerpująco wypowiada się na podany temat, nie popełnia błędów zakłócających komunikację,

- wypowiada własne zdanie, opinie i sąd,

- uzasadnia swoje zdanie przytaczając logiczne argumenty,

- doskonale operuje bogatym językiem redagując teksty użytkowe, dobierając trafnie poznane słownictwo i struktury gramatyczne

- nie popełnia błędów gramatycznych i leksykalnych,

- ma bezbłędnie opanowane zasady pisowni,

- jego wypowiedzi pisemne są bogate i oryginalne pod względem treści i formy, a także wykraczają poza wymagania danej klasy

- prezentuje wiedzę i umiejętności wymagane przez podstawę programową i program nauczania, posługuje się nimi w różnych sytuacjach problemowych

Ocena bardzo dobra (5)

Uczeń:

– w pełni rozumie teksty bogate pod względem treści i zróżnicowane pod względem struktur morfo -syntaktycznych,

– określa główną myśl tekstu, przewodnie myśli poszczególnych części tych tekstów oraz intencje autora ze sporadyczną pomocą nauczyciela lub słownika,

– sprawnie znajduje szukane informacje szczegółowe w tekstach,

– dobrze rozumie ogólny sens skróconych tekstów autentycznych z różnych źródeł oraz prostych tekstów literackich,

- w pełni rozumie wypowiedzi niemieckich /angielskich użytkowników języka mówiących w normalnym tempie ,zawierające niezrozumiałe elementy leksykalne i konstrukcje, których znaczenia można się domyślić z kontekstu
- rozumie ogólny sens prostych sytuacji komunikacyjnych w różnych warunkach odbioru (rozmowa w restauracji, na ulicy, przez telefon, w informacji kolejowej)
- sprawnie znajduje szukane informacje szczegółowe w tekstach słuchanych
- dobrze rozumie język nauczyciela, jego polecenia i instrukcje na lekcji oraz potrafi na nie zareagować,
- udziela wypowiedzi zawierającej bogate słownictwo i konstrukcje morfo syntaktyczne, pozwalające na pełny przekaz wszystkich wymaganych informacji
- potrafi ciekawie i wyczerpująco wypowiedzieć się na podany temat
- prezentuje wypowiedź płynną i poprawną pod względem fonetycznym i gramatycznym
- popełnia sporadycznie błędy nie zakłócające w żaden sposób komunikacji,
- potrafi zazwyczaj uzasadnić swoje zdanie,
- nie popełnia błędów w pisaniu odtwórczym
- formułuje bogate i oryginalne pod względem treści i formy wypowiedzi pisemnej na tematy omawiane na lekcji
- prezentuje w swoich wypowiedziach wyraźną logikę, harmonię i spójność
- swobodnie operuje językiem redagując teksty użytkowe, dobierając trafnie poznane słownictwo i struktury gramatyczne
- popełnia bardzo sporadycznie błędy gramatyczne i leksykalne, nie zakłócające komunikacji oraz nieliczne błędy w pisowni nie zmieniające znaczenia wyrazu.

Ocena dobra (4)

Uczeń:

- dobrze rozumie większość tekstów zróżnicowanych pod względem treści i struktur morfosyntaktycznych
- określa ich główną myśl oraz dobrze radzi sobie z poszczególnymi fragmentami tekstu
- znajduje większość potrzebnych informacji szczegółowych w tekstach
- rozumie ogólny sens skróconych tekstów autentycznych z różnych źródeł oraz prostych tekstów literackich,

- rozumie wypowiedzi niemieckich/angielskich użytkowników języka mówiących w normalnym tempie, zawierające niezrozumiałe elementy leksykalne i konstrukcje, których znaczenia można się domyślić z kontekstu
  - rozumie ogólny sens większości prostych sytuacji komunikacyjnych w różnych warunkach odbioru (rozmowa w restauracji, na ulicy, przez telefon, w informacji kolejowej)
  - sprawnie znajduje szukane informacje szczegółowe w prostych tekstach słuchanych
  - na ogół rozumie język nauczyciela, jego polecenia i instrukcje na lekcji oraz potrafi na nie zareagować,
  - udziela wypowiedzi zawierającej dobry poziom słownictwa i struktur morfosyntaktycznych, co pozwala na przekaz większości wymaganych informacji
  - prezentuje wypowiedź interesującą i zgodną z tematem, zasadniczo poprawną fonetycznie
  - prezentuje wypowiedź płynną z nielicznymi usterkami gramatycznymi
  - popełnia sporadycznie błędy nie zakłócające w żaden sposób komunikacji,
  - nie popełnia błędów w pisaniu odtwórczym
  - formułuje dość bogate i ciekawe pod względem treści i formy wypowiedzi pisemne na tematy omawiane na lekcji
  - prezentuje w większości swoich wypowiedzi logikę, harmonię i spójność
  - swobodnie operuje językiem redagując teksty użytkowe, dobierając trafnie poznane słownictwo
- i struktury gramatyczne
- popełnia niewielkie uchybienia gramatyczne i leksykalne, nie zakłócające komunikacji oraz nieliczne błędy w pisowni nie zmieniające znaczenia wyrazu.

Ocena dostateczna (3)

Uczeń:

- rozumie ogólnie dużą część prostych tekstów mało zróżnicowanych pod względem treści i struktur
- poprawnie określa ich główną myśl oraz większość myśli poszczególnych fragmentów tekstu
- znajduje sporo potrzebnych informacji szczegółowych w tekstach
- rozumie ogólny sens dużej części uproszczonych tekstów autentycznych.

- rozumie dużą część wypowiedzi niemieckich/angielskich użytkowników języka mówiących w normalnym tempie, zawierające niezrozumiałe elementy leksykalne i konstrukcje, których znaczenia można się domyślić z kontekstu
- rozumie ogólny sens dużej części prostych sytuacji komunikacyjnych w różnych warunkach odbioru (rozmowa w restauracji, na ulicy, przez telefon, w informacji kolejowej)
- znajduje dużą część szukanych informacji szczegółowych w prostych tekstach słuchanych
- rozumie dużą część poleceń i instrukcji nauczyciela na lekcji oraz potrafi na nie zareagować,
- udziela wypowiedzi zawierającej podstawowe słownictwo i struktury morfo syntaktyczne, co pozwala na przekaz zasadniczej części wymaganych informacji,
- w wypowiedzi dokonuje dość ciekawego ujęcia tematu
- prezentuje wypowiedź fragmentami płynną, wspomaganą pytaniami przez nauczyciela
- popełnia błędy gramatyczne i fonetyczne, które nie ograniczają pełnego zrozumienia wypowiedzi i komunikacji,
- popełnia drobne błędy w pisaniu odtwórczym
- formułuje proste pod względem treści i formy wypowiedzi pisemne na tematy omawiane na lekcji
- stosuje liczne powtórzenia leksykalne i mało urozmaicone struktury
- na ogół prezentuje w swoich wypowiedziach logikę, pewną harmonię i spójność
- redagując teksty użytkowe nie spełnia wszystkich warunków dotyczących formy, nie zawsze podaje wszystkie informacje i dobiera trafnie argumenty
- popełnia dość liczne błędy gramatyczne, leksykalne i ortograficzne zakłócające częściowo komunikację.

Ocena dopuszczająca (2)

Uczeń:

- rozumie tylko niektóre proste teksty
- z trudem określa ich główną myśl oraz myśli poszczególnych fragmentów tekstów
- znajduje tylko niektóre potrzebne informacje szczegółowe w tekście
- rozumie ogólny sens tylko niektórych bardzo uproszczonych tekstów autentycznych.

- rozumie ogólnie tylko część wypowiedzi niemieckich/angielskich użytkowników języka mówiących w normalnym tempie, zawierające niezrozumiałe elementy leksykalne i konstrukcje, których znaczenia można się domyślić z kontekstu
- rozumie ogólny sens niektórych części prostych sytuacji komunikacyjnych w różnych warunkach odbioru (rozmowa w restauracji, na ulicy, przez telefon, w informacji kolejowej)
- znajduje niektóre informacje szczegółowe w prostych tekstach słuchanych
- rozumie część poleceń i instrukcji nauczyciela na lekcji oraz potrafi na nie zareagować.
- udziela wypowiedzi zawierającej ubogie słownictwo i bardzo proste struktury językowe, co pozwala na przekaz nielicznych wymaganych informacji
- w wypowiedzi ujmuje temat bardzo pobieżnie
- prezentuje wypowiedź fragmentami płynną, wspomaganą w dużym stopniu przez nauczyciela
- popełnia liczne błędy gramatyczne, świadczące o nieznanym niektórych struktur i błędy fonetyczne, które ograniczają pełne zrozumienie wypowiedzi i komunikacji.
- popełnia dużo błędów w pisaniu odtwórczym
- formułuje ubogie pod względem treści i formy, chaotyczne wypowiedzi pisemne na tematy omawiane na lekcji
- stosuje liczne powtórzenia leksykalne i mało urozmaicone struktury
- prezentuje wypowiedzi pisemne ogólnikowe i jednostronne
- redaguje teksty użytkowe nie spełniające wszystkich warunków dotyczących formy, pomija niektóre informacje i argumenty
- popełnia liczne błędy gramatyczne, leksykalne i ortograficzne zakłócające znacznie komunikację.

Ocena niedostateczna (1)

Uczeń:

- rozumie bardzo nieliczne proste teksty
- sporadycznie znajduje informacje szczegółowe w tekście
- z trudem rozumie ogólny sens bardzo nielicznych uproszonych tekstów autentycznych.
- rozumie ogólnie niewielką część wypowiedzi niemieckich /angielskich użytkowników języka mówiących w normalnym tempie, zawierające niezrozumiałe elementy leksykalne i konstrukcje, których znaczenia można się domyślić z kontekstu

- rozumie niewielką część prostych sytuacji komunikacyjnych w różnych warunkach odbioru (rozmowa w restauracji, na ulicy, przez telefon, w informacji kolejowej)
- znajduje pojedyncze informacje szczegółowe w prostych tekstach słuchanych
- rozumie nieliczne proste polecenia i instrukcje nauczyciela na lekcji.
- udziela wypowiedzi zawierającej bardzo ubogie słownictwo i bardzo proste struktury językowe, co nie pozwala na przekaz wymaganych informacji
- w wypowiedzi ujmuje temat bardzo ubogo
- prezentuje wypowiedź chaotyczną, wspomaganą w dużym stopniu przez nauczyciela
- popełnia bardzo liczne błędy gramatyczne, świadczące o nieznajomości struktur i błędy fonetyczne, które ograniczają pełne zrozumienie wypowiedzi i komunikacji
- nie udziela odpowiedzi na temat, nie rozumie pytań i poleceń
- nie potrafi wykonać poleceń zawartych w ćwiczeniu pisania odtwórczego
- ma problemy ze sformułowaniem prostych pod względem treści i formy wypowiedzi pisemnych na tematy omawiane na lekcji
- stosuje liczne powtórzenia leksykalne i szcątkowe struktury gramatyczne
- w swoich wypowiedziach popełnia rażące błędy gramatyczne, leksykalne i ortograficzne
- redagując teksty użytkowe nie spełnia wszystkich warunków dotyczących formy, nie podaje większości informacji.

Opracowano na podstawie : Przedmiotowego Systemu Oceniania Grażyny Zenderowskiej Korpus oraz Podstawy programowej przedmiotu Język Obcy Nowożytny IV etap edukacyjny, Poziom IV.0. oraz Podstawy Programowej (2002r.) wariant C

Geografia

1.Ogólne wymagania:

- uczeń powinien rozszerzyć wiedzę niezbędną do zrozumienia istoty zjawisk oraz charakteru i dynamiki procesów zachodzących w środowisku geograficznym w skali lokalnej, krajowej, wielkich regionów i świata;
- poznaje, rozumie i interpretuje związki przyczynowo – skutkowe i funkcjonalnie w różnych skalach przestrzennych i czasowych;
- zdobywa umiejętności geograficzne niezbędne do stosowania w praktyce opanowanej wiedzy geograficznej;
- ma przekonanie o potrzebie uczestnictwa w rozwoju własnego regionu i Polski oraz podejmowania działań na rzecz zachowania ich dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego;

- rozumie złożoność świata, współzależności jego poszczególnych elementów i gotowości do udziału w jego przekształcaniu zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju;
- korzysta z różnorodnych źródeł informacji geograficznej;
- zapoznaje się z funkcjonowaniem systemu przyrodniczego Ziemi – zjawiska, procesy, wzajemne zależności, zmienności środowiska w przestrzeni i w czasie;
- poznaje równowagę ekologiczną;
- dostrzega powiązania funkcjonalne i przestrzenne oraz wzajemne zależności w systemie człowiek – przyroda – gospodarka. Typy gospodarowania w środowisku i ich następstwa, na wybranych przykładach kontynentów, krajów ze szczególnym uwzględnieniem Polski;
- zapoznaje się z przyczynami i skutkami nierównomiernego rozmieszczenia ludności na Ziemi;
- rozumie problemy demograficzne współczesnych społeczeństw Polski i świata;
- rozumie przemiany społeczne, gospodarcze i polityczne w świecie;
- zna modernizację, restrukturyzację, globalizację. Biedni i bogaci współczesnego świata;
- poznaje konflikty zbrojne i inne zagrożenia społeczno – gospodarcze, poznaje procesy przechodzenia od izolacji do integracji;
- poznaje współpracę między społecznościami, procesy integracji i dezintegracji w Europie;
- poznaje następstwa przyrodnicze, społeczno – ekonomiczne i kulturalne uwarunkowania rozwoju turystyki i rekreacji;
- potrafi orientować się na mapach konturowych – ćwiczeniowych ;

2.Wymagania na poszczególne oceny

- **na ocenę dopuszczającą, uczeń:**

- potrafi przy pomocy nauczyciela wymienić podstawowe pojęcia,
- potrafi dokonać podziału poszczególnych zagadnień tematycznych w poszczególnych działach,
- przytacza procesy, fakty dotyczące poszczególnych procesów fizycznych i społeczno – gospodarczych,
- posiada słabą orientację na mapie świata,
- posiada ogólną, wybiórczą wiedzę geograficzną,

- **na ocenę dostateczną, uczeń:**

- opanował zakres materiału na ocenę dopuszczającą, a ponad to:
- potrafi przy pomocy nauczyciela wyjaśnić pojęcia,
- kojarzy główne procesy,
- kojarzy i próbuje tłumaczyć związki przyczynowo – skutkowe,
- posiada dostateczną orientację na mapie ściennej świata,
- w sporadyczny sposób bierze aktywny udział na zajęciach,

- **na ocenę dobrą, uczeń:**

- opanował zakres materiału na ocenę dostateczną, a ponad to:
- potrafi sam wyjaśnić pojęcia geograficzne,
- tłumaczy samodzielnie procesy i związki z geografii społeczno – gospodarczej,
- wyjaśnia samodzielnie związki przyczynowo – skutkowe,
- potrafi samodzielnie łączyć fakty, zdarzenia, procesy z innymi dyscyplinami,
- posiada dobrą orientację na mapach ściennych świata
- bierze czynny aktywny udział w lekcji,
- poprawnie używa języka geograficznego,

- **na ocenę bardzo dobrą, uczeń:**

- opanował zakres materiału na ocenę dobrą, a ponad to:
- uczeń samodzielnie potrafi wyczerpująco wyjaśniać poszczególne zagadnienia geografii społeczno-gospodarczej,
- używa poprawnie i fachowego języka geograficznego,
- potrafi wyjaśnić związki przyczynowo – skutkowe w geografii społeczno – gospodarczej,
- wysuwa samodzielnie wnioski z funkcjonowania poszczególnych prawidłowości geografii społeczno - gospodarczej,
- potrafi samodzielnie orientować się na mapie ściennej świata i poszczególnych kontynentów,
- posiada bardzo dobrą orientację na wszystkich mapach konturowych,
- posiada bogatą wiedzę geograficzną,
- potrafi łączyć wiedzę geograficzną z inną wiedzą interdyscyplinarną,
- na zajęciach bierze czynny udział, często zastępując nauczyciela w wyjaśnieniu zagadnienia,

- **na ocenę celującą, uczeń:**

- opanował zakres materiału na ocenę bardzo dobra, a ponad to:
- poszerza wiedzę poza programem objętym nauczaniem geografii w szkole średniej,
- posiada bogatą wiedzę geograficzną, nie objętą programem nauczania,
- wyczerpująco odpowiada na wszystkie zadane pytania nauczyciela,
- pisze wyczerpująco, na 100 % prace kontrolne w tym interpretacje map tematycznych i innych źródeł,
- swobodnie posługuje się językiem geograficznym,

Edukacja dla bezpieczeństwa

1. Wymagania ogólne :

- poznaje ogólne zasady ochrony przeciwpożarowej,
- rozpoznaje przyczyny pożarów i sprzęt gaśniczy, sposoby posługiwania się sprzętem przeciwpożarowym,
- kształtuje umiejętności rozpoznawania pożarów, postawy ratowniczej oraz zachowania się czasie pożaru w każdym miejscu,

- poznaje pojęcia i przepisy prawne dotyczące udzielania pierwszej pomocy,
- uczeń kształtuje umiejętności z zakresu zabezpieczenia miejsca zdarzenia, oceny uszkodzonego, wzywania pierwszej pomocy,
- rozumie poszczególne fazy akcji ratunkowej,
- zna zawartość apteczki pierwszej pomocy,
- zapoznaje się z przyczynami oraz metodami i zasadami resuscytacji krążeniowo – oddechowej,
- kształtuje umiejętności wykonywania zabiegów resuscytacyjnych u osób dorosłych, dzieci i niemowląt,
- kształtuje odpowiedzialność za zdrowie i życie innych,
- zna stany bezpośredniego zagrożenia życia, potrafi udzielić pierwszej pomocy,
- potrafi udzielić pierwszej pomocy w przypadku nagłego zatrzymania krążenia,
- potrafi udzielić pierwszej pomocy w przypadku ciała obcego w drogach oddechowych,
- zapoznaje się z przyczynami i objawami krwawień i krwotoków,
- zna zasady i sposoby udzielania pierwszej pomocy przy krwawieniach i krwotokach,
- zna zasady unieruchomień i potrafi udzielić pierwszej pomocy,
- zna przyczyny, objawy i zasady udzielania pierwszej pomocy przy urazach termicznych – oparzeniach, odmrożeniach i udrze,
- zna zagrożenia lokalne i globalne współczesnego świata,
- rozpoznaje zagrożenia czasu wojny i pokoju,
- zna zewnętrzne uwarunkowania polskiego systemu obronnego,
- zna i rozumie funkcjonowanie struktury systemu obronnego Rzeczypospolitej Polskiej,
- zna powinności obronne władz samorządowych i obywateli,
- zna i rozumie zasady ochrony ludności dóbr w świetle obowiązujących dokumentów MPH,
- rozumie istotę istnienia Międzynarodowego i Polskiego Czerwonego Krzyża,
- zna i rozpoznaje alarmy i sposoby ewakuowania ludności,
- zna sposoby ochrony indywidualnej i zbiorowej ludności w czasie różnych zagrożeń.

2. Kryteria oceniania na poszczególne oceny:

- **na ocenę dopuszczającą, uczeń:**
  - potrafi przy pomocy nauczyciela wymienić podstawowe pojęcia, z zakresu obrony cywilnej, pierwszej pomocy, prawa humanitarnego;
  - potrafi dokonać podziału poszczególnych zagadnień tematycznych w poszczególnych działach;
  - zna rodzaje zagrożeń w czasie pokoju i czasu wojny;
  - przytacza procesy, fakty dotyczące poszczególnych zagadnień wojskowości, obronności;
  - potrafi wymienić zasady ochrony ludności w czasie zagrożeń;
  - potrafi wymienić poszczególne kroki związane z udzielaniem pierwszej pomocy;
  - zna ogólne zasady działania RKO (resuscytację krążeniowo-oddechową);
  - zna ogólne zasady działania terenoznawstwa;
  - posiada słabą orientację w terenie;
  - pracuje, uczy się na swoje możliwości;

- **na ocenę dostateczną, uczeń:**
  - opanował zakres materiału na ocenę dopuszczającą, a ponad to:
  - potrafi przy pomocy nauczyciela wyjaśnić procesy, zjawiska z zakresu obronności, wojskowości oraz udzielania pierwszej pomocy;
  - kojarzy główne fakty, zdarzenia z zakresu obronności, wojskowości;
  - potrafi logicznie, krok po kroku udzielić pierwszej pomocy;
  - kojarzy i próbuje tłumaczyć związki przyczynowo-skutkowe z różnych zagadnień z wojskowości, obronności, zagrożeń i innych;
  - w zadawalający sposób orientuje się w tematyce wojskowości i obronności;
  - potrafi ogólnie udzielić pierwszej pomocy;
  - zna zasady działania RKO;
  - orientuje się w zagadnieniach z terenoznawstwa;
  - uczestniczy w ćwiczeniach na zajęciach;

- **na ocenę dobrą, uczeń:**
  - opanował zakres materiału na ocenę dostateczną, a ponad to:
  - potrafi sam wyjaśnić pojęcia z zakresu wojskowości, obronności udzielania pierwszej pomocy;
  - tłumaczy samodzielnie procesy, zjawiska dotyczących współczesnych zagrożeń;
  - potrafi samodzielnie wyjaśnić zadania, cele ochrony ludności, dóbr oraz środowiska;
  - wyjaśnia samodzielnie związki przyczynowo-skutkowe z zakresu wojskowości i obronności;

- potrafi samodzielnie łączyć fakty, zdarzenia, procesy z innymi dyscyplinami naukowymi;
- potrafi samodzielnie udzielić pierwszej pomocy;
- posiada dobrą orientację w terenie oraz zna działanie terenoznawstwa;
- bierze czynny, aktywny udział w ćwiczeniach i na lekcjach;
- poszerza swoją wiedzę przedmiotową przez udział w konkursach szkolnych;
- poprawnie używa języka naukowego;
- **na ocenę bardzo dobrą, uczeń:**
  - opanował zakres materiału na ocenę dobrą, ponad to:
  - potrafi samodzielnie wyczerpująco wyjaśnić poszczególne zagadnienia z wojskowości, obronności;
  - używa poprawnie i fachowego języka przedmiotu;
  - potrafi samodzielnie, wyczerpująco wyjaśnić związki przyczynowo – skutkowe;
  - wysuwa samodzielnie wnioski z funkcjonowania wojskowości i obronności;
  - potrafi samodzielnie udzielać pierwszej pomocy przy różnych urazach;
  - posiada bardzo dobrą orientację w terenie;
  - posiada bogatą wiedzę z zakresu przedmiotu;
  - potrafi łączyć wiedzę przedmiotu z wiedzą interdyscyplinarną;
  - na zajęciach i ćwiczeniach bierze czynny udział, często zastępuje nauczyciela w wyjaśnieniu zagadnienia;
  - bierze udział w olimpiadach i konkursach ogólnopolskich z przedmiotu;
- **na ocenę celującą, uczeń:**
  - opanował zakres materiału na ocenę bardzo dobrą, a ponad to:
  - poszerza wiedzę poza programem objętym nauczaniem przysposobienia w szkole średniej;
  - posiada bogatą wiedzę z zakresu przysposobienia obronnego, nie objętą programem nauczania;
  - wyczerpująco odpowiada na wszystkie zadane pytania nauczyciela;
  - pisze wyczerpująco, na 100% prace kontrolne w tym interpretację materiałów źródłowych i innych materiałów;
  - bierze czynny udział w olimpiadach przedmiotowych i zajmuje znaczące miejsca na etapie wojewódzkim i ogólnopolskim;
  - swobodnie posługuje się fachowym językiem;

Chemia poziom podstawowy

1.Wymagania ogólne:

Uczeń:

- obserwuje, sprawdza, weryfikuje, wnioskuje,
- wykazuje związek składu chemicznego, budowy i właściwości substancji z ich zastosowaniami; - posługuje się zdobytą wiedzą chemiczną w życiu codziennym w kontekście dbałości o własne zdrowie i ochrony środowiska naturalnego,
- bezpiecznie posługuje się sprzętem laboratoryjnym i odczynnikami chemicznymi; projektuje i przeprowadza doświadczenia chemiczne.
- potrafi pracować w zespole.

2. Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny:

Ocena celująca (6)

Uczeń:

- ma i stosuje wiadomości oraz umiejętności wykraczające poza zakres wymagań podstawy programowej dla danego etapu kształcenia,
- ma i stosuje wiadomości oraz umiejętności z zakresu wymagań podstawy programowej dla danego etapu kształcenia i stosuje je do rozwiązywania zadań problemowych o wysokim stopniu złożoności,
- formułuje problemy oraz dokonuje analizy i syntezy nowych zjawisk,
- osiąga sukcesy w konkursach chemicznych na szczeblu wyższym niż szkolny.

Ocena bardzo dobra (5)

Uczeń:

- opanował w pełnym zakresie wiadomości i umiejętności określone w wymaganiach podstawy programowej,
- stosuje zdobytą wiedzę i umiejętności do rozwiązywania problemów oraz zadań problemowych (nowych),
- wykazuje dużą samodzielność i potrafi bez pomocy nauczyciela korzystać z różnych źródeł wiedzy np.: układu okresowego pierwiastków chemicznych, wykresów, tablic chemicznych, encyklopedii i Internetu,
- projektuje i bezpiecznie wykonuje doświadczenia chemiczne,
- biegle zapisuje i bilansuje równania reakcji chemicznych oraz samodzielnie rozwiązuje zadania obliczeniowe o dużym stopniu trudności.

Ocena dobra (4)

Uczeń:

- opanował w dużym zakresie wiadomości i umiejętności określone w wymaganiach podstawy programowej,
- poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności do samodzielnego rozwiązywania typowych zadań i problemów,
- korzysta z układu okresowego pierwiastków chemicznych, wykresów, tablic chemicznych i innych źródeł wiedzy chemicznej,
- bezpiecznie wykonuje doświadczenia chemiczne,
- zapisuje i bilansuje równania reakcji chemicznych,
- samodzielnie rozwiązuje zadania obliczeniowe o średnim stopniu trudności.

Ocena dostateczna (3)

Uczeń:

- opanował w zakresie podstawowym te wiadomości i umiejętności określone w wymaganiach podstawy programowej, które są potrzebne do dalszego kształcenia,
- z pomocą nauczyciela poprawnie stosuje wiadomości i umiejętności do rozwiązywania typowych zadań i problemów,
- z pomocą nauczyciela korzysta ze źródeł wiedzy, takich jak: układ okresowy pierwiastków chemicznych, wykresy, tablice chemiczne,
- z pomocą nauczyciela bezpiecznie wykonuje doświadczenia chemiczne,
- z pomocą nauczyciela zapisuje i bilansuje równania reakcji chemicznych oraz rozwiązuje zadania obliczeniowe o niewielkim stopniu trudności.

Ocena dopuszczająca (2)

Uczeń:

- ma pewne braki w wiadomościach i umiejętnościach określonych w wymaganiach podstawy programowej, ale nie przekreślają one możliwości dalszego kształcenia,
- z pomocą nauczyciela rozwiązuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim stopniu trudności,
- z pomocą nauczyciela bezpiecznie wykonuje proste doświadczenia chemiczne, zapisuje proste wzory i równania reakcji chemicznych.

Ocena niedostateczna (1)

- ma braki w wiadomościach i umiejętnościach określonych w wymaganiach podstawy programowej,

- z pomocą nauczyciela nie rozwiązuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim stopniu trudności.

Biologia poziom podstawowy

1. Wymagania ogólne:

-Uczeń interpretuje informacje i wyjaśnia zależności przyczynowo - skutkowe między faktami, formułuje wnioski, ocenia i wyraża opinie na temat omawianych zagadnień współczesnej biologii, zagadnień ekologicznych i środowiskowych.

- Uczeń rozumie znaczenie i konieczność ochrony przyrody; prezentuje postawę szacunku wobec siebie i wszystkich istot żywych; opisuje postawę i zachowanie człowieka odpowiedzialnie korzystającego z dóbr przyrody.

2. Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny:

Ocena celująca (6)

Uczeń:

- opanował treści wykraczające poza informacje zawarte w podręczniku. Potrafi on selekcjonować i hierarchizować wiadomości, z powodzeniem bierze udział w konkursach i olimpiadach przedmiotowych, a także pod okiem nauczyciela prowadzi własne prace badawcze.

Ocena bardzo dobra (5)

Uczeń:

- opanował treści dopełniające. Potrafi on samodzielnie interpretować zjawiska oraz bronić swych poglądów.

Ocena dobra (4)

Uczeń:

- przyswoił treści rozszerzające, właściwie stosuje terminologię przedmiotową, a także wiadomości w sytuacjach typowych wg wzorów znanych z lekcji i podręcznika,

- rozwiązuje typowe problemy z wykorzystaniem poznanych metod, samodzielnie

pracuje z podręcznikiem i materiałem źródłowym oraz aktywnie uczestniczy w zajęciach.

Ocena dostateczna (3)

Uczeń:

- opanował wiadomości podstawowe i z niewielką pomocą nauczyciela potrafi rozwiązać podstawowe problemy. Analizuje również proste zależności, a także próbuje porównywać, wnioskować i zajmować określone stanowisko.

Ocena dopuszczająca (2)

Uczeń:

- przyswoił treści konieczne. Taki uczeń z pomocą nauczyciela jest w stanie nadrobić braki w podstawowych umiejętnościach.

Ocena niedostateczna (1)

- ma braki w wiadomościach i umiejętnościach określonych w wymaganiach podstawy programowej,

- z pomocą nauczyciela nie rozwiązuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim stopniu trudności.

Religia

1. Wymagania ogólne:

I. Analiza i interpretacja tekstów o charakterze religijnym. Uczeń potrafi rozpoznać teksty biblijne i religijne; rozwija zainteresowania różnymi dziedzinami religii.

II. Socjalizacja kościelna. Uczeń odkrywa swoje miejsce i zadania w Kościele; potrafi scharakteryzować wyzwania stojące przed katolikiem po przyjęciu sakramentu bierzmowania.

III. Odkrywanie powołania chrześcijańskiego. Uczeń interpretuje egzystencjalnie wiedzę religijną, którą zdobył, posługując się cytatami biblijnymi; korzysta z różnorodnych źródeł informacji i dokonuje hierarchizacji na temat Kościoła i religii.

II. Socjalizacja kościelna. Uczeń odkrywa swoje miejsce i zadani w Kościele; potrafi scharakteryzować wyzwania stojące przed katolikiem po przyjęciu sakramentu bierzmowania.

III. Odkrywanie powołania chrześcijańskiego. Uczeń interpretuje egzystencjalnie wiedzę religijną, którą zdobył, posługując się cytatami biblijnymi, zadań spoczywających na katoliku względem rodziny i społeczności, w których żyje.

IV. Tworzenie wypowiedzi, obserwacje i doświadczenia. Uczeń pogłębia umiejętność wypowiadania się na tematy poruszane na zajęciach, związane z poznawanymi tekstami biblijnym i innymi tekstami o charakterze religijnym i z własnymi zainteresowaniami.

Wymagania szczegółowe:

Uczeń:

- charakteryzuje cel, przedmiot i formy Objawienia Bożego,
- rozróżnia objawienie naturalne, nadprzyrodzone i prywatne,
- interpretuje Imię Boga *Jestem, który Jestem*,
- uzasadnia wiarę w istnienie Boga,
- wyjaśnia, w czym przejawia się miłość Boga do człowieka (miłosierdzie Boże),
- określa, dlaczego człowiek powinien wierzyć w Opatrzność Bożą,
- wyjaśnia, w czym wyraża się Wszechmoc Boga,
- zna teksty o Bogu Stwórcy,
- charakteryzuje zadania, jakie wyznaczył człowiekowi Bóg Stwórca,
- prezentuje charakterystyczne cechy obrazu Jezusa w poszczególnych Ewangeliach,

- wyjaśnia związek Jezusa Chrystusa z założonym przez Niego Kościołem,
- wyjaśnia wiarę chrześcijan w Zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa i jej związek z powszechnym zmartwychwstaniem umarłych,
- ukazuje, na czym polega powtórne przyjście Jezusa Chrystusa,
- uzasadnia, jaki jest związek rzeczy ostatecznych człowieka z wypełnieniem powołania chrześcijańskiego,
- uzasadnia sens modlitwy za zmarłych,
- interpretuje treść dogmatów maryjnych,
- charakteryzuje rolę Maryi w dziele zbawczym, posługując się cytatami biblijnymi,
- uzasadnia uczestnictwo w liturgii jako pogłębianie więzi z Chrystusem i Kościołem, uzdalniające do wyraźniejszego zaangażowania się po stronie dobra,
- argumentuje rozumienie niedzieli jako czasu świętowania,
- uzasadnia, że święcenia i małżeństwo są sakramentami w służbie innym,
- wymienia elementy liturgii Kościoła domowego,
- argumentuje potrzebę sprawowania liturgii Kościoła domowego.
- odczytuje człowieczeństwo jako dar zadany człowiekowi,
- charakteryzuje wybrane drogi powołania chrześcijańskiego,
- wskazuje źródła moralności (prawo naturalne, prawo Boże),
- wskazuje praktyczne możliwości nabywania cnót,
- ocenia konkretne przypadki zachowań moralnych,
- wskazuje ograniczenia wolności człowieka,
- wskazuje sposoby pracy nad sumieniem,
- omawia przykłady właściwie uformowanego sumienia,
- opisuje naturę grzechu jako nieposłuszeństwa człowieka wobec Boga,
- analizuje rolę samowychowania, pracy nad charakterem i odkrywania talentów w realizacji powołania,
- charakteryzuje zagadnienia etyki małżeńskiej i bioetyki (integracja seksualna, AIDS, aborcja, antykoncepcja, eutanazja, transplantacja, klonowanie, zapłodnienie *in vitro*),
- dokonuje oceny zjawisk przełomu wieków (media, reklama, Internet) oraz patologii (narkomania, uzależnienia),
- charakteryzuje podstawowe techniki obrony przed manipulacją,
- opisuje pracę jako drogę realizacji powołania,
- uzasadnia, że inicjatorem modlitwy jest Bóg,
- uzasadnia, dlaczego Jezus Chrystus jest dla chrześcijanina wzorem modlitwy
- wyjaśnia prawdę, że słowo Boże jest źródłem modlitwy,
- charakteryzuje postaci biblijne oraz świętych, przedstawiając ich jako wzory modlitwy dla chrześcijanina,
- wyjaśnia rolę modlitwy wspólnotowej.
- odczytuje zadania Kościoła zawarte w mandacie Chrystusowym,
- ukazuje rolę Kościoła w dzisiejszym świecie,
- wskazuje kręgi przynależności do Kościoła,
- wskazuje możliwości zaangażowania świeckich w życie Kościoła,
- ukazuje rolę i działalność ruchów religijnych w Kościele,
- opisuje specyfikę Kościoła partykularnego (katedra, patronowie, sanktuaria, biskup, seminarium duchowne, działające zgromadzenia zakonne),
- charakteryzuje wspólnotę parafialną,
- wskazuje kierunki ożywienia życia chrześcijańskiego we wspólnocie parafialnej.
- ukazuje męczeństwo chrześcijan w XX wieku i postawę Kościoła wobec totalitaryzmu, zwłaszcza hitleryzmu i komunizmu,
- prezentuje zasadnicze tezy nauczania II Soboru Watykańskiego,

- wskazuje najważniejsze wydarzenia pontyfikatu Jana Pawła II i tezy nauczania tego papieża,
- przybliży pontyfikat Benedykta XVI,
- uzasadnia prawdę, iż miłość ojczyzny jest jednym z wymiarów realizacji przykazania miłości,
- wyjaśnia zasadę autonomii Kościoła i państwa,
- ilustruje zasadę, iż działalność polityczno-społeczna jest dążeniem do dobra wspólnego,
- przewiduje skutki braku poszanowania dla prawdy w życiu indywidualnym i społecznym, analizuje wpływ poszanowania prawa własności na życie społeczne,
- charakteryzuje chrześcijańską naukę na temat wojny i pokoju (służba wojskowa, obrona konieczna, pacyfizm),
- wyjaśnia pojęcia *wspólnota rodzinna, świadczenie miłości w rodzinie, małżeństwo, ojcostwo i macierzyństwo, wychowanie dzieci, adopcja, zagrożenia życia*,
- charakteryzuje miłość małżonków i wykroczenia przeciwko niej,
- charakteryzuje przymioty małżeństwa chrześcijańskiego: jedność, nierozzerwalność, płodność, sakramentalność;
- opisuje istotę przebaczenia chrześcijańskiego i rolę sakramentu pojednania dla wspólnoty.
- uzasadnia konieczność troski chrześcijanina o misje *ad gentes*,
- prezentuje współczesne nauczanie Kościoła o misjach,
- określa obszary geograficzne pracy misyjnej polskich misjonarzy,
- uzasadnia zaangażowanie chrześcijanina w dzieło apostołstwa,
- wyjaśnia szkodliwość działania sekt.

Ocenie podlegają:

- Pisemne prace kontrolne przynajmniej raz w semestrze, obejmujące więcej niż trzy jednostki lekcyjne. Ponadto kartkówki (nie więcej niż trzy tematy).
- Odpowiedzi ustne z zakresu trzech ostatnich lekcji.
- Wypowiedzi w trakcie lekcji, podczas dyskusji, powtórzenia itp.
- Praca domowa: krótkoterminowa i długoterminowa, kontrolowana na bieżąco.
- Znajomość podstawowych prawd wiary i modlitw, sprawdzona w formie pisemnej lub ustnej.
- Pilność, systematyczność, umiejętności i osiągnięcia, odnotowywane na bieżąco w postaci plusów i minusów w karcie obserwacji uczniów danej klasy (prowadzonych przez nauczyciela). Przygotowanie do poszczególnych lekcji religii (posiadane materiały, zeszyt przedmiotowy).
- Korzystanie z Pisma św. i innych pomocy katechetycznych.
- Zaangażowanie w przygotowanie rekolekcji szkolnych, gazetek szkolnych, udział w olimpiadach i konkursach religijnych, dane na lekcji świadectwo współpracy z parafią.

2. Wymagania na poszczególne oceny:

Uwarunkowania osiągnięcia oceny **CELUJĄCEJ** – Uczeń:

- Spełnia wymagania określone w zakresie oceny bardzo dobrej.
- Wykazuje się wiadomościami wykraczającymi poza wymagania z religii własnego poziomu edukacji.
- Samodzielnie posługuje się wiedzą dla celów teoretycznych i praktycznych..
- Angażuje się w pracach pozalekcyjnych, np. gazetki religijne, montaż sceniczne, pomoce katechetyczne itp.
- Posiada osiągnięcia w olimpiadach i konkursach wiedzy religijnej.
- Twórczo uczestniczy w życiu parafii, np. działa w organizacjach i ruchach katolickich, uczestniczy w pielgrzymkach itp. i daje tego świadectwo na lekcji religii.

Uwarunkowania osiągnięcia oceny **BARDZO DOBREJ** – Uczeń:

- Spełnia wymagania określone w zakresie oceny dobrej.
- Opanował pełny zakres wiedzy, postaw i umiejętności określony poziomem nauczania religii.
- Prezentuje poziom wiadomości powiązanych ze sobą w logiczny układ.
- Właściwie rozumie uogólnienia i związki między nimi oraz wyjaśnia zjawiska bez ingerencji nauczyciela.
- Umiejętnie wykorzystuje wiadomości w teorii i praktyce bez ingerencji nauczyciela.
- Wykazuje się właściwym stylem wypowiedzi.
- Posiada pełną znajomość pacierza.
- Wzorowo prowadzi zeszyt i odrabia prace domowe.
- Aktywnie uczestniczy w religii.
- Postępuje bez żadnych zastrzeżeń.
- Jest pilny, systematyczny, zainteresowany przedmiotem.
- Chętnie i systematycznie uczestniczy w życiu parafii.
- Odpowiedzialnie włącza się w dynamikę i przeżycia roku liturgicznego.
- Stara się być świadkiem wyznawanej wiary.
- Inne możliwości indywidualne ucznia promujące ocenę bardzo dobrą.

Uwarunkowania osiągnięcia oceny **DOBREJ** – Uczeń:

- Spełnia wymagania określone w zakresie oceny dostatecznej.
- Opanował materiał programowy z religii.
- Prezentuje wiadomości powiązane związkami logicznymi.
- Poprawnie rozumie uogólnienia i związki między nimi oraz wyjaśnia zjawiska podane przez nauczyciela.
- Stosuje wiedzę w sytuacjach teoretycznych i praktycznych podanych przez nauczyciela.
- Wykazuje się dobrą znajomością pacierza.
- W zeszycie ma wszystkie notatki i prace domowe.
- Podczas lekcji posiada określone pomoce (podręcznik, zeszyt i inne) i korzysta z nich.
- Systematycznie uczestniczy w zajęciach religii.
- Jest zainteresowany przedmiotem.
- Wykazuje się dobrą umiejętnością zastosowania zdobytych wiadomości.
- Postawa ucznia nie budzi wątpliwości.
- Stara się być aktywnym podczas lekcji.

Uwarunkowania osiągnięcia oceny **DOSTATECZNEJ** – Uczeń:

- Opanował łatwe, całkowicie niezbędne wiadomości, postawy i umiejętności.
- Prezentuje podstawowe treści materiału programowego z religii.
- Wykazuje się wiadomościami podstawowymi, połączonymi związkami logicznymi.
  - Dość poprawnie rozumie podstawowe uogólnienia oraz wyjaśnia ważniejsze zjawiska z pomocą nauczyciela.
- Potrafi stosować wiadomości dla celów praktycznych i teoretycznych przy pomocy nauczyciela.
- W przekazywaniu wiadomości z religii popełnia niewielkie i nieliczne błędy.
- Cechuje go mała kondensacja wypowiedzi.
- Wykazuje się podstawową znajomością pacierza.
- W zeszycie ucznia sporadyczne braki notatek, prac domowych.
- Prezentuje przeciętną pilność, systematyczność i zainteresowanie przedmiotem.
- Inne możliwości indywidualne ucznia wskazujące na ocenę dostateczną.

Wymagania konieczne - Uwarunkowania osiągnięcia oceny **DOPUSZCZAJĄCEJ** –
Uczeń:

- Opanował konieczne pojęcia religijne.
- Prezentuje luźno zestawione wiadomości programowe.
- Prezentuje mało zadawalający poziom postaw i umiejętności.
- Wykazuje brak rozumienia podstawowych uogólnień.
- Brak mu podstawowej umiejętności wyjaśniania zjawisk.
- Nie potrafi stosować wiedzy, nawet przy pomocy nauczyciela.
- Podczas przekazywania wiadomości popełnia liczne błędy.
- Prowadzi zeszyt.
- Ma problemy ze znajomością pacierza.
- Wykazuje poprawny stosunek do religii.

Ocena **NIEDOSTATECZNA** – Uczeń:

- Wykazuje rażący brak wiadomości programowych.
- Wykazuje się brakiem jedności logicznej między wiadomościami.
- Prezentuje zupełny brak rozumienia uogólnień i nieumiejętność wyjaśniania zjawisk.
- Odznacza się zupełnym brakiem umiejętności stosowania wiedzy.
- Podczas przekazywania informacji popełnia bardzo liczne błędy.
- Nie wykazuje się znajomością pacierza.
- Nie posiada zeszytu lub dość często nie przynosi go na lekcję.
- Lekceważy przedmiot.
- Nieodpowiednio zachowuje się na lekcji.
- Wyraża lekceważący stosunek do wartości religijnych.
- Opuszcza lekcje religii.

Istnieje możliwość **poprawiania** oceny na bieżąco.

Uczeń, który przystąpi do **olimpiady** czy konkursu religijnego i otrzyma zadowalającą ilość punktów (wg regulaminu) na etapie szkolnym, może uzyskać ocenę celującą tylko jako ocenę częściową, natomiast udział w etapie przynajmniej diecezjalnym może być podstawą do wystawienia oceny semestralnej lub końcoworocznej celującej.

Na ocenę z religii składają się kryteria poznawcze, kształcące i wychowawcze. Kontroli i ocenie podlegają więc: wiedza, umiejętności, zdolności twórcze, rozwój zainteresowań, kształtowanie cech charakteru, woli, odpowiedzialności za własne czyny, wytrwałość, pracowitość, kultura osobista, zdolność postrzegania różnych sytuacji z perspektywy wiary. Na lekcji religii określa się jako zamierzone cele kształtowanie konkretnych postaw, jakie pragniemy w uczniu kształtować, jednak nie podlegają one ocenie.

Wychowanie fizyczne poziom podstawowy

1. Wymagania ogólne

Na zajęciach z wychowania fizycznego bierzemy pod uwagę wysiłek ucznia wkładany przez niego w osiągnięcie wyznaczonego celu, jakim jest nabycie wiedzy, umiejętności i sprawności, które to przygotowują go do aktywności fizycznej przez całe życie. Ważnymi elementami są również frekwencja i aktywny udział ucznia na zajęciach wychowania fizycznego, oraz wywiązywanie się z obowiązków wynikających ze specyfiki tego przedmiotu.

Uczeń potrafi: (umiejętności)

Potrafi wykonać podstawowe elementy z konkurencji lekkoatletycznych

Potrafi wykonać elementy gimnastyki podstawowej i artystycznej

Potrafi samodzielnie dobrać ćwiczenia do układu gimnastycznego

Potrafi samodzielnie przeprowadzić imprezę sportową i poprawnie zastosować przepisy danej dyscypliny sportowej

Potrafi asekurować współpartnera podczas ćwiczeń

Potrafi wykorzystać poznane zasady techniki i taktyki w grach zespołowych

Potrafi dokonać pomiaru swojej sprawności i wydolności za pomocą poznanych testów wydolności i sprawności fizycznej i dokonać samooceny swojej i współpartnera

Potrafi przeprowadzić rozgrzewkę do podanej dyscypliny sportowej

Potrafi opracować zestaw ćwiczeń rozciągających i wzmacniających

Potrafi zorganizować aktywny wypoczynek sobie i innym

Potrafi sędziować poznane dyscypliny sportowe

Potrafi zadbać o zdrowie własne i innych i dbać o higienę osobistą

Potrafi pełnić funkcję sędziego poznanych dyscyplin sportowych

Potrafi pokazać i zastosować podstawowe techniki samoobrony

Potrafi udzielić pierwszej pomocy

Uczeń zna: (wiadomości)

Zna regulaminy korzystania z obiektów sportowych

Zna zasady obowiązujące w sporcie „fair play”

Wie jak dokonać oceny swoich możliwości

Wie jakie zastosować ćwiczenia w celu korekcji wad postawy

Wie jakie są skutki spożywania alkoholu i narkotyków oraz palenia tytoniu

Zna dokonania olimpijczyków

Wie jak wykorzystać nabyte umiejętności sportowe w czasie wolnym od zajęć

Zna sposoby wykonania testów sprawności fizycznej

Wie jak dokonać pomiaru tętna

Zna zasady prawidłowego odżywiania się

Wie jakie niebezpieczeństwo niesie za sobą zażywanie środków dopingujących

Zna wpływ muzyki na relaksację

Uczeń: (postawa)

Przejawia poczucie odpowiedzialności za zdrowie swoje i innych

Wykazuje dbałość o bezpieczeństwo podczas ćwiczeń

Wykazuje świadomość potrzeby rozwoju swojego organizmu i zapobieganie wadom postawy

Chce pokonać własne słabości

Wykazuję chęci dążenia do wyznaczonego celu np. podniesienie swojej sprawności fizycznej

Chce samodzielnie kształtować swoje ciało

Przejawia potrzebę uczestnictwa w różnych formach aktywności fizycznej

Wykazuje chęć udziału we współzawodnictwie sportowym

Właściwie zachowuje się podczas imprez sportowych

Przejawia chęć doskonalenia swoich umiejętności

Przejawia inicjatywę w organizowaniu zajęć sportowych

Chętnie uczestniczy w zajęciach poza lekcyjnych i kształtuje swoje umiejętności

Edukacja zdrowotna. Uczeń:

- 1) wyjaśnia, dlaczego zdrowie jest wartością dla człowieka i zasobem dla społeczeństwa oraz na czym polega dbałość o zdrowie w okresie młodości i wczesnej dorosłości;
- 2) wyjaśnia, co oznacza odpowiedzialność za zdrowie własne i innych ludzi;
- 3) omawia konstruktywne, optymistyczne sposoby wyjaśniania trudnych zdarzeń i reformułowania myśli negatywnych na pozytywne;
- 4) wyjaśnia, na czym polega praca nad sobą dla zwiększenia wiary w siebie, poczucia własnej wartości i umiejętności podejmowania decyzji;
- 5) wyjaśnia, na czym polega konstruktywne przekazywanie i odbieranie pozytywnych i negatywnych informacji zwrotnych oraz radzenie sobie z krytyką;
- 6) omawia zasady racjonalnego gospodarowania czasem;
- 7) wyjaśnia, na czym polega samobadanie i samokontrola zdrowia oraz dlaczego należy poddawać się badaniom profilaktycznym w okresie całego życia;
- 8) wyjaśnia, co to znaczy być aktywnym pacjentem i jakie są podstawowe prawa pacjenta;
- 9) omawia przyczyny i skutki stereotypów i stygmatyzacji osób chorych psychicznie i dyskryminowanych (np. żyjących z HIV/AIDS);

10) planuje projekt dotyczący wybranych zagadnień zdrowia oraz wskazuje na sposoby pozyskania sojuszników i współuczestników projektu w szkole, domu lub w społeczności lokalnej;

11) omawia, na czym polega współuczestnictwo i współpraca ludzi, organizacji i instytucji w działaniach na rzecz zdrowia;
wyjaśnia, jaki jest związek między zdrowiem i środowiskiem oraz co sam może zrobić, aby stworzyć środowisko sprzyjające zdrowiu

Zajęcia fakultatywne

Trening zdrowotny. Uczeń:

- 1) ocenia reakcje własnego organizmu na wysiłki fizyczne o różnej intensywności;
- 2) wyjaśnia, na czym polega prozdrowotny styl życia;
- 3) wyjaśnia związek między aktywnością fizyczną i żywieniem a zdrowiem i dobrym samopoczuciem oraz omawia sposoby utrzymania odpowiedniej masy ciała we wszystkich okresach życia;
- 4) wykonuje proste ćwiczenia relaksacyjne;
- 5) wyjaśnia, gdzie szukać wiarygodnych informacji dotyczących zdrowia i sportu oraz dokonuje krytycznej analizy informacji medialnych w tym zakresie;
- 6) wymienia choroby cywilizacyjne uwarunkowane niedostatkim ruchu, w szczególności choroby układu krążenia, układu ruchu i otyłość, oraz omawia sposoby zapobiegania im;
- 7) wylicza oraz interpretuje własny wskaźnik wagowo-wzrostowy (BMI).

Sporty całego życia i wypoczynek. Uczeń:

- 1) stosuje poznane elementy techniki i taktyki w wybranych indywidualnych i zespołowych formach aktywności fizycznej

Bezpieczna aktywność fizyczna i higiena osobista. Uczeń:

- 1) wykonuje ćwiczenia kształtujące i kompensacyjne w celu przeciwdziałania negatywnym dla zdrowia skutkom pracy, w tym pracy w pozycji siedzącej i przy komputerze;
- 2) wyjaśnia, na czym polega umiejętność oceny stopnia ryzyka związanego z niektórymi sportami lub wysiłkami fizycznymi.

Sport. Uczeń:

- 1) wyjaśnia relacje między sportem profesjonalnym i sportem dla wszystkich a zdrowiem;
- 2) omawia etyczne i zdrowotne konsekwencje stosowania środków dopingujących;
- 3) wymienia i interpretuje przykłady konstruktywnego i destrukcyjnego zachowania się kibiców sportowych.

2. Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny:

Przygotowanie do całodziwowej aktywności fizycznej oraz ochrona i doskonalenie zdrowia własnego oraz, w szczególności:

- I. uświadomienie potrzeby całodziwowej aktywności fizycznej
- II. stosowanie w życiu codziennym zasad prozdrowotnego stylu życia
- III. działanie jako krytyczny konsument sportu
- IV. umiejętności sprzyjające zapobieganiu chorobom i doskonaleniu zdrowia fizycznego, psychicznego i społecznego.

Ocena celująca (6)

Uczeń:

- spełnia wszystkie wymagania na ocenę bardzo dobrą „5”
- aktywnie uczestniczy w życiu sportowym szkoły
- godnie reprezentuje szkołę podczas rozgrywek międzyszkolnych
- służy pomocą nauczycielowi na lekcjach wychowania fizycznego
- wyróżnia się na lekcjach wf wzorową postawą i nienagannym zachowaniem

Ocena bardzo dobra (5)

Uczeń:

- wykazuje bardzo wysoką frekwencję na zajęciach wf, aktywne uczestnictwo na poziomie 90 – 100% wszystkich odbytych zajęć w okresie
- posiada ogólne wiadomości i wiedzę na temat poszczególnych dyscyplin sportowych
- wykonuje ćwiczenia według wskazań nauczyciela
- systematycznie doskonali swoją sprawność i wykazuje postępy w osobistym usprawnianiu
- uzyskuje bardzo dobre wyniki z zaliczeń
- bierze udział w zajęciach pozalekcyjnych z wf
- jego postawa społeczna, zaangażowanie i stosunek do wf nie budzi najmniejszych zastrzeżeń
- jest zdyscyplinowany i obowiązkowy

Ocena dobra (4)

Uczeń:

- wykazuje bardzo wysoką frekwencję na zajęciach wf, aktywne uczestnictwo na poziomie 76 - 89% wszystkich odbytych zajęć w okresie
- ćwiczenia wykonuje prawidłowo z małymi błędami technicznymi

- posiada wiadomości z zakresu wf
- uzyskuje dobre wyniki z zaliczeń
- jego postawa społeczna i stosunek do wf nie budzi większych zastrzeżeń

Ocena dostateczna (3)

Uczeń:

- wykazuje słabą frekwencję na zajęciach wf, aktywne uczestnictwo na poziomie 61 – 75% wszystkich odbytych zajęć w okresie
- ćwiczenia wykonuje z wyraźnymi błędami technicznymi
- w jego wiadomościach z zakresu wf są znaczne luki
- wykazuje nieznaczne postępy w osobistym usprawnianiu
- wykazuje brak zainteresowania zajęciami pozalekcyjnymi z wf
- uzyskuje słabe wyniki z zaliczeń
- przejawia pewne braki w zakresie wychowania społecznego oraz w postawie i stosunku do wychowania fizycznego

Ocena dopuszczająca (2)

Uczeń:

- wykazuje niską frekwencję na zajęciach wf, aktywne uczestnictwo na poziomie 52 – 60% wszystkich odbytych zajęć w okresie
- ćwiczenia wykonuje niedokładnie z dużymi błędami technicznymi
- posiada małe wiadomości z zakresu wf
- nie wykazuje postępów w usprawnianiu
- uzyskuje mierne wyniki z zaliczeń
- unika zajęć wf
- przejawia poważne braki w zakresie wychowania społecznego, ma niechętny stosunek do ćwiczeń i lekcji wychowania fizycznego

Ocena niedostateczna (1)

Uczeń:

- wykazuje bardzo słabą frekwencję na zajęciach wf, aktywne uczestnictwo na poziomie 51% wszystkich odbytych zajęć w okresie, jeżeli uczeń nie osiągnie 51% aktywnego uczestnictwa na zajęciach wf będzie nieklasyfikowany z tego przedmiotu
- jest daleki od spełnienia wymagań stawianych przez program
- charakteryzuje się praktyczną niewiedzą z zakresu wf
- ma lekceważący stosunek do zajęć
- unika zajęć
- często nie posiada stroju sportowego
- uzyskuje niedostateczne wyniki z zaliczeń na lekcjach wf

Wymagania edukacyjne i kryteria oceniania z przedmiotów zawodowych

Zawód sprzedawca

Towar jako przedmiot handlu

1. Wymagania ogólne

Uczeń:

- Posługuje się terminologią z zakresu towaroznawstwa;
- Dokonuje charakterystyki towaroznawczej towarów;
- Klasyfikuje towary według określonych kryteriów
- Przestrzega zasad magazynowania, przechowywania i transportu towarów;
- Przestrzega norm towarowych oraz norm jakości dotyczących przechowywania i konserwacji towarów;
- Przestrzega zasad odbioru towarów;
- Rozróżnia rodzaje opakowań towarów;
- Przestrzega zasad pakowania i oznakowania towarów;
- Przestrzega zasad gospodarki opakowaniami;
- Stosuje programy komputerowe wspomagające wykonywanie zadań;

2. Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny:

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnia kryteria na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:

- a) potrafi stosować wiadomości w sytuacjach problemowych
- b) umie formułować problemy i dokonuje analizy lub syntezy nowych zjawisk
- c) umie rozwiązywać problemy w sposób nietypowy

d) osiąga sukcesy w konkursach pozaszkolnych

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

a) w pełnym zakresie opanował wiadomości i umiejętności programowe

b) zdobyta wiedzę potrafi zastosować w nowych dla siebie sytuacjach

c) jest samodzielny – korzysta z różnych źródeł wiedzy

d) rozwiązuje samodzielnie zadania problemowe i rachunkowe w wysokim stopniu trudności i interpretuje je

e) potrafi oceniać skomplikowane zjawiska i procesy gospodarcze

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

a) opanował w znacznym zakresie wiadomości i umiejętności określone programem nauczania

b) potrafi stosować wiadomości do rozwiązania typowych zadań lub problemów

c) potrafi korzystać z różnych źródeł wiedzy

d) potrafi oceniać podstawowe zjawiska i procesy gospodarcze

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

a) opanował w stopniu podstawowym wiadomości i umiejętności programowe

b) potrafi z pomocą nauczyciela zastosować wiadomości do rozwiązania zadań i problemów

c) zna podstawowe mechanizmy funkcjonowania gospodarki

d) zna podstawowe wzory i wielkości ekonomiczne

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

a) ma braki w wiadomościach i umiejętnościach programowych, ale braki te nie przekreślają możliwości dalszego kształcenia

b) zna podstawowe pojęcia w ramach nauczanych przedmiotów zawodowych

c) potrafi z pomocą nauczyciela wykonać proste zadania w ramach nauczanych przedmiotów zawodowych

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a) nie opanował tych wiadomości i umiejętności, które potrzebne są do dalszego kształcenia
- b) nawet z pomocą nauczyciela nie potrafi rozwiązać zadań teoretycznych lub praktycznych o elementarnym stopniu trudności
- c) nie zna podstawowych praw, pojęć i wielkości ekonomicznych

Sprzedż towarów

1. Wymagania ogólne

Po zrealizowaniu zajęć uczeń:

- rozróżnia pojęcia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy, ochroną przeciwpożarową, ochroną środowiska i ergonomią;
- rozróżnia zadania i uprawnienia instytucji oraz służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska w Polsce;
- określa prawa i obowiązki pracownika oraz pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy;
- przewiduje zagrożenia dla zdrowia i życia człowieka oraz mienia i środowiska związane z wykonywaniem zadań zawodowych;
- określa zagrożenia związane z występowaniem szkodliwych czynników w środowisku pracy;
- określa skutki oddziaływania czynników szkodliwych na organizm człowieka;
- organizuje stanowisko pracy zgodnie z obowiązującymi wymaganiami ergonomii, przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska;
- stosuje środki ochrony indywidualnej i zbiorowej podczas wykonywania zadań zawodowych;
- przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz stosuje przepisy prawa dotyczące ochrony przeciwpożarowej i ochrony środowiska;
- udziela pierwszej pomocy poszkodowanym w wypadkach przy pracy oraz w stanach zagrożenia zdrowia i życia
- posługuje się terminologią z zakresu towaroznawstwa;
- klasyfikuje towary według określonych kryteriów;
- przestrzega zasad magazynowania, przechowywania i transportu towarów;

- przestrzega norm towarowych oraz norm jakości dotyczących przechowywania i konserwacji towarów;
- przestrzega zasad odbioru towarów;
- rozróżnia rodzaje opakowań towarów;
- przestrzega zasad pakowania i oznakowania towarów;
- przestrzega zasad gospodarki opakowaniami;
- stosuje przepisy prawa dotyczące praw konsumenta;
- przestrzega procedur postępowania reklamacyjnego;
- określa znaczenie marketingu w działalności reklamowej oraz rozróżnia jego elementy;
- sporządza dokumenty związane z wykonywaną pracą;
- stosuje programy komputerowe wspomagające wykonywanie zadań;
- przestrzega zasad przyjmowania i dokumentowania dostaw towarów;
- dokonuje ilościowej i jakościowej kontroli towarów przeznaczonych do sprzedaży;
- przestrzega zasad ustalania cen towarów;
- oznakowuje towary przestrzegając zasad ustalonych w punkcie sprzedaży;
- stosuje metody i formy prezentacji towarów;
- informuje klientów indywidualnych i instytucjonalnych o ofercie sprzedażowej;
- określa formy transportu wewnętrznego i magazynowania towarów;
- przestrzega norm towarowych oraz norm jakości, dotyczących konserwacji produktów i przechowywania towarów;
- obsługuje urządzenia techniczne stosowane na stanowiskach pracy;
- przestrzega zasad przygotowania towarów do sprzedaży;
- przestrzega zasad rozmieszczania towarów w magazynie i w sali sprzedażowej;
- prowadzi racjonalną gospodarkę opakowaniami;
- stosuje przepisy prawa o odpowiedzialności materialnej;
- zabezpiecza towary przed uszkodzeniem, zniszczeniem i kradzieżą;

- przeprowadza inwentaryzację towarów;
- charakteryzuje asortyment towarów do sprzedaży;
- przestrzega zasad obsługi klienta w różnych formach sprzedaży;
- stosuje różne formy i techniki sprzedaży;
- określa rodzaje zachowań klientów;
- przestrzega zasad prowadzenia rozmowy sprzedażowej;
- udziela informacji o towarach i warunkach sprzedaży;
- prezentuje ofertę handlową;
- realizuje zamówienia klientów w różnych formach sprzedaży;
- dokonuje inkasa należności oraz rozliczeń finansowych;
- zabezpiecza i odprowadza utarg;
- wykonuje czynności związane z pakowaniem, wydawaniem oraz odbiorem towaru;
- obsługuje urządzenia techniczne stosowane na stanowiskach pracy;
- sporządza dokumenty potwierdzające sprzedaż towarów;
- stosuje przepisy prawa dotyczące podatku VAT;
- stosuje przepisy prawa dotyczące praw konsumenta;
- przestrzega procedur dotyczących przyjmowania i rozpatrywania reklamacji.

2. Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny:

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnia kryteria na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:

- a) potrafi stosować wiadomości w sytuacjach problemowych
- b) umie formułować problemy i dokonuje analizy lub syntezy nowych zjawisk
- c) umie rozwiązywać problemy w sposób nietypowy
- d) osiąga sukcesy w konkursach pozaszkolnych

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a) w pełnym zakresie opanował wiadomości i umiejętności programowe
- b) zdobyta wiedzę potrafi zastosować w nowych dla siebie sytuacjach
- c) jest samodzielny – korzysta z różnych źródeł wiedzy
- d) rozwiązuje samodzielnie zadania problemowe i rachunkowe w wysokim stopniu trudności i interpretuje je
- e) potrafi oceniać skomplikowane zjawiska i procesy gospodarcze

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a) opanował w znacznym zakresie wiadomości i umiejętności określone programem nauczania
- b) potrafi stosować wiadomości do rozwiązania typowych zadań lub problemów
- c) potrafi korzystać z różnych źródeł wiedzy
- d) potrafi oceniać podstawowe zjawiska i procesy gospodarcze

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a) opanował w stopniu podstawowym wiadomości i umiejętności programowe
- b) potrafi z pomocą nauczyciela zastosować wiadomości do rozwiązania zadań i problemów
- c) zna podstawowe mechanizmy funkcjonowania gospodarki
- d) zna podstawowe wzory i wielkości ekonomiczne

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- a) ma braki w wiadomościach i umiejętnościach programowych, ale braki te nie przekreślają możliwości dalszego kształcenia
- b) zna podstawowe pojęcia w ramach nauczanych przedmiotów zawodowych
- c) potrafi z pomocą nauczyciela wykonać proste zadania w ramach nauczanych przedmiotów zawodowych

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a) nie opanował tych wiadomości i umiejętności, które potrzebne są do dalszego kształcenia

- b) nawet z pomocą nauczyciela nie potrafi rozwiązać zadań teoretycznych lub praktycznych o elementarnym stopniu trudności
- c) nie zna podstawowych praw, pojęć i wielkości ekonomicznych

Organizacja i technika sprzedaży

1. Wymagania ogólne - uczeń:

- Zna zasady przyjmowania i dokumentowania dostaw towarów.
- Zna rodzaje i zasady sporządzania dokumentów dotyczących przyjmowania dostaw towarów.
- Normy towarowe oraz normy jakości związane z przechowywaniem i konserwacją towarów.
- Zasady oznakowania towarów i opakowań.
- Rozróżnia znaki towarowe i znaki jakości.
- Zasady obsługi i eksploatacji urządzeń technicznych stosowanych na stanowisku do przyjmowania dostaw i magazynowania towarów.
- Prowadzi racjonalną gospodarkę opakowaniami w czasie dostaw towarów.
- Zna rodzaje cen, ich elementy i sposoby ustalania.
- Zasady przygotowania towarów do sprzedaży.
- Zasady znakowania towarów.
- Formy i metody prezentowania cech i walorów użytkowych towarów.
- Zna zasady rozmieszczania towarów w magazynie i na sali sprzedażowej.
- Zna rodzaje magazynów, ich funkcje i wyposażenie.
- Określa warunki przechowywania towarów.
- Zna przepisy o odpowiedzialności materialnej sprzedawcy.
- Zna zasady zabezpieczania towarów przed uszkodzeniem, zniszczeniem, kradzieżą.
- Zna metody i formy prezentowania towarów.
- Zna metody i formy sprzedaży towarów.
- Zna środki transportu wewnętrznego.
- Zasady obsługi i eksploatacji urządzeń technicznych stosowanych na stanowisku do przygotowywania towarów do sprzedaży.

2. Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny:

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnia kryteria na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:

- a) potrafi stosować wiadomości w sytuacjach problemowych
- b) umie formułować problemy i dokonuje analizy lub syntezy nowych zjawisk
- c) umie rozwiązywać problemy w sposób nietypowy
- d) osiąga sukcesy w konkursach pozaszkolnych

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a) w pełnym zakresie opanował wiadomości i umiejętności programowe
- b) zdobyta wiedzę potrafi zastosować w nowych dla siebie sytuacjach
- c) jest samodzielny – korzysta z różnych źródeł wiedzy
- d) rozwiązuje samodzielnie zadania problemowe i rachunkowe w wysokim stopniu trudności i interpretuje je
- e) potrafi oceniać skomplikowane zjawiska i procesy gospodarcze

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a) opanował w znacznym zakresie wiadomości i umiejętności określone programem nauczania
- b) potrafi stosować wiadomości do rozwiązania typowych zadań lub problemów
- c) potrafi korzystać z różnych źródeł wiedzy
- d) potrafi oceniać podstawowe zjawiska i procesy gospodarcze

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a) opanował w stopniu podstawowym wiadomości i umiejętności programowe
- b) potrafi z pomocą nauczyciela zastosować wiadomości do rozwiązania zadań i problemów
- c) zna podstawowe mechanizmy funkcjonowania gospodarki
- d) zna podstawowe wzory i wielkości ekonomiczne

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- a) ma braki w wiadomościach i umiejętnościach programowych, ale braki te nie przekreślają możliwości dalszego kształcenia
- b) zna podstawowe pojęcia w ramach nauczanych przedmiotów zawodowych
- c) potrafi z pomocą nauczyciela wykonać proste zadania w ramach nauczanych przedmiotów zawodowych

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a) nie opanował tych wiadomości i umiejętności, które potrzebne są do dalszego

kształcenia

b) nawet z pomocą nauczyciela nie potrafi rozwiązać zadań teoretycznych lub praktycznych o elementarnym stopniu trudności

c) nie zna podstawowych praw, pojęć i wielkości ekonomicznych

Obsługa klientów

1. Wymagania ogólne:

W całym cyklu kształcenia uczeń powinien:

- przestrzegać zasad obsługi klienta w różnych formach sprzedaży;
- określić rodzaje zachowań klientów;
- przestrzegać zasad prowadzenia rozmowy sprzedażowej;
- udzielić informacji o towarach i warunkach sprzedaży;
- prezentować ofertę handlową;
- realizować zamówienia klientów w różnych formach sprzedaży;
- dokonywać inkasa należności oraz rozliczeń finansowych;
- wykonywać czynności związane z pakowaniem, wydawaniem oraz odbiorem towaru;
- obsługiwać urządzenia techniczne stosowane na stanowiskach pracy;
- sporządzić dokumenty potwierdzające sprzedaż towarów;
- stosować przepisy prawa dotyczące podatku VAT;
- stosować przepisy prawa dotyczące praw konsumenta;
- przestrzegać procedur dotyczących przyjmowania i rozpatrywania reklamacji;
- stosować przepisy prawa dotyczące praw konsumenta;
- przestrzegać procedur postępowania reklamacyjnego;
- określić znaczenie marketingu w działalności reklamowej oraz rozróżnić jego elementy;
- sporządzić dokumenty związane z wykonywaną pracą;
- stosować programy komputerowe wspomagające wykonywanie zadań;
- przewidywać zagrożenia dla zdrowia i życia człowieka oraz mienia i środowiska związane z wykonywaniem zadań zawodowych;
- określić zagrożenia związane z występowaniem szkodliwych czynników w środowisku pracy;
- określić skutki oddziaływania czynników szkodliwych na organizm człowieka;

2. Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny:

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnia kryteria na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:

a) potrafi stosować wiadomości w sytuacjach problemowych

b) umie formułować problemy i dokonuje analizy lub syntezy nowych zjawisk

c) umie rozwiązywać problemy w sposób nietypowy

d) osiąga sukcesy w konkursach pozaszkolnych

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a) w pełnym zakresie opanował wiadomości i umiejętności programowe
- b) zdobyta wiedzę potrafi zastosować w nowych dla siebie sytuacjach
- c) jest samodzielny – korzysta z różnych źródeł wiedzy
- d) rozwiązuje samodzielnie zadania problemowe i rachunkowe w wysokim stopniu trudności i interpretuje je
- e) potrafi oceniać skomplikowane zjawiska i procesy gospodarcze

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- a) opanował w znacznym zakresie wiadomości i umiejętności określone programem nauczania
- b) potrafi stosować wiadomości do rozwiązania typowych zadań lub problemów
- c) potrafi korzystać z różnych źródeł wiedzy
- d) potrafi oceniać podstawowe zjawiska i procesy gospodarcze

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a) opanował w stopniu podstawowym wiadomości i umiejętności programowe
- b) potrafi z pomocą nauczyciela zastosować wiadomości do rozwiązania zadań i problemów
- c) zna podstawowe mechanizmy funkcjonowania gospodarki
- d) zna podstawowe wzory i wielkości ekonomiczne

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- a) ma braki w wiadomościach i umiejętnościach programowych, ale braki te nie przekreślają możliwości dalszego kształcenia
- b) zna podstawowe pojęcia w ramach nauczanych przedmiotów zawodowych
- c) potrafi z pomocą nauczyciela wykonać proste zadania w ramach nauczanych przedmiotów zawodowych

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- a) nie opanował tych wiadomości i umiejętności, które potrzebne są do dalszego kształcenia
- b) nawet z pomocą nauczyciela nie potrafi rozwiązać zadań teoretycznych lub praktycznych o elementarnym stopniu trudności
- c) nie zna podstawowych praw, pojęć i wielkości ekonomicznych

Przedsiębiorca w handlu

1. Wymagania ogólne

Po zrealizowaniu zajęć uczeń potrafi:

- rozróżnić pojęcia z obszaru funkcjonowania gospodarki rynkowej: rynek, polityka fiskalna;
- zdefiniować pojęcia: małe, średnie, duże przedsiębiorstwo;
- zidentyfikować obowiązujące przepisy prawa pracy, przepisy o ochronie danych osobowych i prawa autorskiego;
- zidentyfikować obowiązujące przepisy prawa podatkowego;
- dokonać analizy obowiązujących przepisów prawa pracy, przepisów o ochronie danych osobowych oraz przepisów prawa podatkowego i prawa autorskiego;
- określić konsekwencje wynikające z nieprzestrzegania przepisów o ochronie danych osobowych oraz przepisy prawa podatkowego i prawa autorskiego;
- zidentyfikować obowiązujące przepisy dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej;
- dokonać analizy przepisów dotyczących prowadzenia działalności gospodarczej;
- przewidzieć konsekwencje wynikające z nieprzestrzegania przepisów z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej;
- skorzystać z obowiązujących przepisów dotyczących prowadzenia działalności gospodarczej handlowej;
- wymienić przedsiębiorstwa i instytucje występujące w handlu i powiązania między nimi;
- zidentyfikować przedsiębiorstwa handlowe na różnych szczeblach obrotu towarowego;
- określić powiązania przedsiębiorstwa handlowego z otoczeniem;
- sporządzić algorytm postępowania przy zakładaniu własnej działalności gospodarczej;
- wybrać właściwą do możliwości przedsiębiorstwa handlowego formę organizacyjno-prawną planowanej działalności handlowej;

- sporządzić dokumenty niezbędne do uruchomienia i prowadzenia działalności handlowej;
- wybrać odpowiednią do zamierzonego przedsięwzięcia formę opodatkowania działalności handlowej;
- sporządzić biznesplan dla wybranej działalności handlowej zgodnie z ustalonymi zasadami;
- wyjaśnić zasady ochrony przeciwpożarowej w przedsiębiorstwie handlowym;
- rozróżnić powszechnie stosowane środki gaśnicze ze względu na zakres ich stosowania;
- wyjaśnić pojęcie ergonomia;
- wymienić instytucje oraz służby działające w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska w Polsce;
- scharakteryzować zadania i uprawnienia instytucji oraz służb działających w zakresie ochrony pracy i ochrony środowiska w Polsce;
- zidentyfikować podstawowe przepisy dotyczące prawnej ochrony pracy;
- ocenić ryzyko podejmowanych działań;
- zorganizować stanowisko pracy biurowej z zastosowaniem zasad ergonomii;
- rozróżnić ogólne zasady formułowania i formatowania pism;
- sporządzić pisma związane z prowadzeniem działalności gospodarczej;
- wykonać czynności związane z przyjmowaniem korespondencji w różnej formie;
- wykonać prace biurowe zgodnie z przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy;
- obsłużyć biurowe urządzenia techniczne potrzebne do wykonywania zadań zawodowych w działalności handlowej;
- rozpoznać programy komputerowe wspomagające prowadzenie handlowej działalności gospodarczej;
- obsłużyć urządzenia biurowe potrzebne do wykonywania zadań zawodowych w działalności handlowej;

- rozróżnić poznane elementy marketingu mix;
- dobrać działania marketingowe do prowadzonej działalności handlowej;
- opracować kwestionariusz badania ankietowego dotyczącego potrzeb klientów zawierającego minimum 10 pytań;
- dokonać analizy potrzeb klientów na podstawie przeprowadzonych badań ankietowych;
- zidentyfikować składniki kosztów i przychodów w działalności handlowej;
- określić wpływ kosztów i przychodów na wynik finansowy;
- wskazać możliwości optymalizowania kosztów prowadzonej działalności handlowej;
- określić role działań marketingowych w przedsiębiorstwie handlowym;
- dobrać metody reklamowania towarów do ich rodzaju;
- określić czynniki mające wpływ na dobór środków promocji;
- określić znaczenie gwarancji, łączenia towarów, stosowania próbek, kuponów, rabatów, prezentów dla zwiększenia sprzedaży;
- dokonać analizy działalności handlowej na rynku towarów i usług;
- dokonać analizy czynników kształtujących popyt na sprzedawane towary;
- porównać działania prowadzone przez przedsiębiorstwa konkurencyjne;
- zidentyfikować procedury zakupu i sprzedaży w przedsiębiorstwach handlowych funkcjonujących na rynku;
- zorganizować współpracę z kontrahentami w zakresie zaopatrzenia i sprzedaży;
- ustalić zakres i zasady współpracy z przedsiębiorstwami handlowymi z branży;
- zaplanować wspólne przedsięwzięcia dotyczące promowania towarów na rynku;
- rozpoznać prawa i obowiązki pracownika w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy;
- rozpoznać obowiązki pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy;

-opracować procedurę postępowania w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy w przedsiębiorstwie handlowym;

- rozwiązać konflikty w zespole.

2. Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny:

Ocena celująca (6)

Uczeń:

- doskonale rozumie teksty bogate pod względem treści i zróżnicowane pod względem struktur

- potrafi prawie bezbłędnie wypowiedzieć się w sposób logiczny i spójny na tematy dotyczące spraw życia zawodowego, a w rozmowie z nauczycielem potrafi uzasadnić swoją opinię

- w swojej wypowiedzi stosuje urozmaicone struktury leksykalne i gramatyczne, nie popełniając błędów

- zawsze rozumie język nauczyciela na lekcji i reaguje na jego polecenia

- doskonale rozumie teksty bogate pod względem treści i zróżnicowane pod względem struktur

- jego wypowiedzi pisemne o tematyce zawodowej są bogate i oryginalne pod względem treści i formy oraz mieszczą się w granicach określonych w poleceniu

Ocena bardzo dobra (5)

Uczeń:

- w pełni rozumie teksty bogate pod względem treści i zróżnicowane pod względem struktur

- potrafi sformułować krótką wypowiedź o tematyce zawodowej w całości spójną i logiczną

- wypowiada się komunikatywnie, choć w jego wypowiedzi pojawiają się sporadyczne błędy gramatyczne i leksykalne, które jednak nie zakłócają komunikacji

- potrafi w naturalny sposób zabierać głos w rozmowie

- posługuje się szerokim zakresem struktur leksykalnych i gramatycznych

- wymowa i intonacja nie sprawiają żadnych trudności w zrozumieniu

- potrafi napisać spójny, w pełni zrozumiały, zgodny z tematem tekst o tematyce zawodowej w odpowiednio dobranej formie

- zachowuje właściwą formę graficzną
- pisze teksty mieszczące się w granicach określonych w poleceniu

Ocena dobra (4)

Uczeń:

- dobrze rozumie większość tekstów zróżnicowanych pod względem treści i struktur
- zazwyczaj potrafi sformułować krótką wypowiedź, na tematy zawodowe, spójną i logiczną
- wypowiada się komunikatywnie, choć w jego wypowiedzi pojawiają się nieliczne błędy gramatyczne i leksykalne, które jednak nie zakłócają komunikacji
- potrafi zazwyczaj w naturalny sposób zabierać głos w rozmowie
- posługuje się dość szerokim zakresem struktur leksykalnych i gramatycznych
- wymowa i intonacja ucznia sprawiają drobne trudności w zrozumieniu
- potrafi napisać spójny, zrozumiały, zgodny z tematem krótki tekst o tematyce zawodowej w odpowiednio dobranej formie
- przeważnie zachowuje właściwą formę graficzną

Ocena dostateczna (3)

Uczeń:

- rozumie ogólnie dużą część prostych tekstów mało zróżnicowanych pod względem treści i struktur
- próbuje sformułować krótszą wypowiedź o tematyce zawodowej, ale bywa ona niespójna lub nielogiczna
- próbuje wypowiadać się, ale w jego wypowiedzi pojawiają się liczne błędy gramatyczne i leksykalne, które częściowo zakłócają komunikację
- czasem potrafi w naturalny sposób zabierać głos w rozmowie
- posługuje się dość wąskim zakresem struktur leksykalnych i gramatycznych
- wymowa i intonacja ucznia czasami sprawiają trudności w zrozumieniu
- potrafi napisać w większości zrozumiały krótki tekst o tematyce zawodowej, lecz czasem brak w nim logicznej ciągłości i nie zachowuje on założonej formy; może nieznacznie odbiegać od tematu
- czasem nie zachowuje właściwej formy graficznej

Ocena dopuszczająca (2)

Uczeń:

- rozumie tylko niektóre proste teksty
- próbuje sformułować krótszą wypowiedź o tematyce zawodowej, ale przeważnie jest ona niespójna lub nielogiczna
- próbuje wypowiadać się, ale popełnia bardzo liczne błędy gramatyczne i leksykalne, które znacznie zakłócają komunikację
- rzadko próbuje wziąć udział w rozmowie
- posługuje się bardzo wąskim zakresem struktur leksykalnych i gramatycznych
- wymowa i intonacja ucznia często sprawiają trudności w zrozumieniu
- próbuje napisać krótki tekst o tematyce zawodowej, lecz najczęściej brak w nim logicznej spójności i nie zachowuje on założonej formy, znacznie odbiega od tematu i jest trudny do zrozumienia
- rzadko udaje mu się zachować właściwą formę graficzną

Ocena niedostateczna (1)

Uczeń:

- rozumie bardzo nieliczne proste teksty
- próbuje sformułować krótszą wypowiedź o tematyce zawodowej, ale jest ona niespójna, niezrozumiała albo całkowicie nie na temat
- popełnia bardzo liczne błędy gramatyczne i leksykalne, które zakłócają komunikację
- nie bierze udziału w rozmowie
- posługuje się bardzo ograniczonym zakresem struktur leksykalnych i gramatycznych
- wymowa i intonacja ucznia sprawiają trudności w zrozumieniu
- próbuje napisać krótki tekst o tematyce zawodowej, lecz brak w nim logicznej spójności i nie zachowuje on założonej formy, odbiega od tematu i jest niezrozumiały
- nie zachowuje właściwej formy graficznej

Język obcy w działalności handlowej kl. II i III ZSZ

1. Wymagania ogólne:

A. Porozumiewanie się z klientem i współpracownikami w języku obcym:

Uczeń po zrealizowaniu zajęć potrafi:

- posłużyć się kontekstem w zrozumieniu wypowiedzi z użyciem specjalistycznego słownictwa stosowanego w działalności handlowej;
- obsłużyć klienta w języku obcym zgodnie z jego oczekiwaniami;

- zabrać głos w dyskusji na temat wysłuchanego tekstu dotyczącego rozmowy sprzedawcy w klientem;
- przeczytać i przetłumaczyć korespondencję otrzymywaną za pomocą poczty elektronicznej;
- określić w języku obcym czynności związane z obsługą klienta;
- zaplanować rozmowę sprzedażową w języku obcym zawodowym;
- przeprowadzić rozmowę sprzedażową z klientem w języku obcym z uwzględnieniem rodzaju sprzedawanego towaru;
- zastosować zwroty grzecznościowe w rozmowach sprzedażowych;
- zastosować terminologię z zakresu towaroznawstwa podczas obsługi klienta;
- zinterpretować typowe pytania stawiane przez klientów w języku obcym;
- wydać polecenia w języku obcym dotyczące realizacji prac w zawodzie sprzedawca zgodnie z zasadami gramatyki;
- dokonać obsługi klienta w języku obcym;
- zastosować zwroty grzecznościowe w języku obcym;
- wynegocjować warunki sprzedaży określonego towaru w języku obcym z wykorzystaniem odpowiedniej terminologii;
- opracować w języku obcym porozumienie o współpracy z klientem;
- porozumieć się z uczestnikami procesu pracy w języku obcym wykorzystując słownictwo zawodowe;
- przekazać w języku obcym informacje dotyczące wykonywanych prac;
- porozumieć się z zespołem współpracowników poprawnie w języku obcym;
- zastosować zasady kultury osobistej;
- wykazać gotowość do ciągłego uczenia się i doskonalenia zawodowego;
- zastosować techniki negocjacji;
- zaprezentować argumenty na poparcie swojego stanowiska.

B. Informacja o towarach w języku obcym:

Uczeń po zrealizowaniu zajęć potrafi:

- przetłumaczyć na język obcy teksty zawodowe napisane w języku polskim;
- sporządzić notatkę na temat wysłuchanego tekstu;
- przeczytać i przetłumaczyć obcojęzyczną korespondencję dotyczącą kupna-sprzedaży towarów;
- przeczytać i przetłumaczyć obcojęzyczne instrukcje dotyczące zasad obsługi urządzeń stosowanych w handlu;
- zredagować notatkę w języku obcym z tekstu zawodowego słuchanego i czytanego;
- odczytać i dokonać analizy informacji towaroznawczych w języku obcym;
- odczytać informacje zamieszczone na opakowaniach, metkach w języku obcym;
- odczytać instrukcje obsługi urządzeń stosowanych w handlu;
- skorzystać z obcojęzycznych zasobów Internetu związanych z tematyką zawodową;
- dokonać analizy informacji zamieszczonych na towarach w języku obcym;
- wyszukać w różnych źródłach informacje towaroznawcze;
- skorzystać z obcojęzycznych portali internetowych przy wyszukiwaniu ofert szkoleniowych;
- zmodyfikować działania w oparciu o wspólnie wypracowane stanowisko.

2. Wymagania edukacyjne na poszczególne oceny:

Ocena celująca (6)

Uczeń:

- doskonale rozumie teksty bogate pod względem treści i zróżnicowane pod względem struktur

- potrafi prawie bezbłędnie wypowiedzieć się w sposób logiczny i spójny na tematy dotyczące spraw życia zawodowego, a w rozmowie z nauczycielem potrafi uzasadnić swoją opinię
- w swojej wypowiedzi stosuje urozmaicone struktury leksykalne i gramatyczne, nie popełniając błędów
- zawsze rozumie język nauczyciela na lekcji i reaguje na jego polecenia
- jego wypowiedzi pisemne o tematyce zawodowej są bogate i oryginalne pod względem treści i formy oraz mieszczą się w granicach określonych w poleceniu

Ocena bardzo dobra (5)

Uczeń:

- w pełni rozumie teksty bogate pod względem treści i zróżnicowane pod względem struktur
- potrafi sformułować krótką wypowiedź o tematyce zawodowej w całości spójną i logiczną
- wypowiada się komunikatywnie, choć w jego wypowiedzi pojawiają się sporadyczne błędy gramatyczne i leksykalne, które jednak nie zakłócają komunikacji
- potrafi w naturalny sposób zabierać głos w rozmowie
- posługuje się szerokim zakresem struktur leksykalnych i gramatycznych
- wymowa i intonacja nie sprawiają żadnych trudności w zrozumieniu
- potrafi napisać spójny, w pełni zrozumiały, zgodny z tematem tekst o tematyce zawodowej w odpowiednio dobranej formie
- zachowuje właściwą formę graficzną
- pisze teksty mieszczące się w granicach określonych w poleceniu

Ocena dobra (4)

Uczeń:

- dobrze rozumie większość tekstów zróżnicowanych pod względem treści i struktur
- zazwyczaj potrafi sformułować krótką wypowiedź, na tematy zawodowe, spójną i logiczną
- wypowiada się komunikatywnie, choć w jego wypowiedzi pojawiają się nieliczne błędy gramatyczne i leksykalne, które jednak nie zakłócają komunikacji
- potrafi zazwyczaj w naturalny sposób zabierać głos w rozmowie
- posługuje się dość szerokim zakresem struktur leksykalnych i gramatycznych
- wymowa i intonacja ucznia sprawiają drobne trudności w zrozumieniu
- potrafi napisać spójny, zrozumiały, zgodny z tematem krótki tekst o tematyce zawodowej w odpowiednio dobranej formie
- przeważnie zachowuje właściwą formę graficzną

Ocena dostateczna (3)

Uczeń:

- rozumie ogólnie dużą część prostych tekstów mało zróżnicowanych pod względem treści i struktur
- próbuje sformułować krótszą wypowiedź o tematyce zawodowej, ale bywa ona niespójna lub nielogiczna
- próbuje wypowiadać się, ale w jego wypowiedzi pojawiają się liczne błędy gramatyczne i leksykalne, które częściowo zakłócają komunikację
- czasem potrafi w naturalny sposób zabierać głos w rozmowie
- posługuje się dość wąskim zakresem struktur leksykalnych i gramatycznych
- wymowa i intonacja ucznia czasami sprawiają trudności w zrozumieniu

- potrafi napisać w większości zrozumiały krótki tekst o tematyce zawodowej, lecz czasem brak w nim logicznej ciągłości i nie zachowuje on założonej formy; może nieznacznie odbiegać od tematu
- czasem nie zachowuje właściwej formy graficznej

Ocena dopuszczająca (2)

Uczeń:

- rozumie tylko niektóre proste teksty
- próbuje sformułować krótszą wypowiedź o tematyce zawodowej, ale przeważnie jest ona niespójna lub nielogiczna
- próbuje wypowiadać się, ale popełnia bardzo liczne błędy gramatyczne i leksykalne, które znacznie zakłócają komunikację
- rzadko próbuje wziąć udział w rozmowie
- posługuje się bardzo wąskim zakresem struktur leksykalnych i gramatycznych
- wymowa i intonacja ucznia często sprawiają trudności w zrozumieniu
- próbuje napisać krótki tekst o tematyce zawodowej, lecz najczęściej brak w nim logicznej spójności i nie zachowuje on założonej formy, znacznie odbiega od tematu i jest trudny do zrozumienia
- rzadko udaje mu się zachować właściwą formę graficzną

Ocena niedostateczna (1)

Uczeń:

- rozumie bardzo nieliczne proste teksty
- próbuje sformułować krótszą wypowiedź o tematyce zawodowej, ale jest ona niespójna, niezrozumiała albo całkowicie nie na temat
- popełnia bardzo liczne błędy gramatyczne i leksykalne, które zakłócają komunikację
- nie bierze udziału w rozmowie
- posługuje się bardzo ograniczonym zakresem struktur leksykalnych i gramatycznych
- wymowa i intonacja ucznia sprawiają trudności w zrozumieniu
- próbuje napisać krótki tekst o tematyce zawodowej, lecz brak w nim logicznej spójności i nie zachowuje on założonej formy, odbiega od tematu i jest niezrozumiały
- nie zachowuje właściwej formy graficznej